

Diak

Leyla Aksoy-Sahinkanat
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK), asioimistulkkkaus
Opinnäytetyö, 2019

KOTOUTUMISSANASTO

SUOMI-TURKKI

TIIVISTELMÄ

Aksoy-Sahinkanat, Leyla
Kotoutumissanasto suomi–turkki
57 sivua, 1 liite
Syksy, 2019
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK), asioimistulkkkaus

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli laatia kotoutumiseen liittyvä sanasto kieliparilla suomi–turkki. Sanasto on tarkoitettu helpottamaan tulkkien ja tulkkiopiskelijoiden työtä. Sanastosta hyötyvät myös kääntäjät sekä turkinkieliset maahanmuuttajat, jotka tarvitsevat apua termien kanssa.

Opinnäytetyö koostuu kolmesta osasta: tietoperustasta, sanastotyöprosessin kuvauksesta sekä sanastosta. Tietoperustassa käsitellään kotoutumista yleisellä tasolla sekä kerrotaan sanastotyön keskeisimmistä vaiheista. Sanastotyöprosessin kuvauksessa käsitellään opinnäytetyön termityöskentelyn vaiheita sekä pohditaan eteen tulleita haasteita. Lopussa on sanasto, joka sisältää 67 termiä, ja niiden määritelmät molemmilla kielillä. Termit kerättiin alan kirjallisuudesta, luotettavista internetlähteistä sekä tulkkaustilanteista. Osa vastineista löydettiin sanakirjoista ja osalle muodostettiin kokonaan uusi vastine. Sanasto tarkistettiin turkin kielen opettajalla.

Kotoutumissanastolle on tarvetta, koska se on kasvavan maahanmuuton myötä aiheena ajankohtainen eikä sellaista ole vielä laadittu kieliparilla suomi–turkki. Opinnäytetyö on kehittämispainotteinen ja sen tuotteena on kotoutumissanasto (liite 1).

Avainsanat: asioimistulkkkaus, kotoutuminen, maahanmuutto, sanasto, sanastotyö, turkin kieli

ABSTRACT

Aksoy-Sahinkanat, Leyla
A Finnish–Turkish Glossary of Immigrant Integration
57 pages, 1 appendix
Autumn, 2019
Diaconia University of Applied Sciences
Degree Programme in Community Interpreting
Interpreter

The aim of this thesis was to produce a Finnish–Turkish glossary of integration of immigrants. The glossary is meant to help interpreters and interpreting students in their work. Translators and Turkish immigrants who need help with terms will benefit from the glossary as well.

The thesis consists of a theory section, a reflection section and a glossary. The theory section covers immigrant integration at a general level and the stages of terminology work. The reflection section contains reflection on the stages and challenges of terminology work. At the end of the thesis there is a glossary featuring 67 terms and definitions in both languages. The Finnish terms were collected from literature relevant to the subject, reliable online sources and interpreting situations. Some of the Turkish terms were collected from dictionaries and some of them were made by the author. The glossary was revised by a Turkish language teacher.

There is a need for a glossary of immigrant integration because it is a topical subject following the growing immigration in Finland. Also, there are not any glossaries of the subject in Finnish and Turkish languages. This thesis is development-oriented and the glossary can be found in the appendix of the thesis.

Keywords: community interpreting, integration, immigration, glossary, terminology work, Turkish language

ÖZET

Aksoy-Sahinkanat, Leyla
Fince–Türkçe göçmen entegrasyonu terimler sözlüğü
57 sayfa, 1 ek
Sonbahar, 2019
Diakonia Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Toplum çevirmenliği bölümü
Tercüman

Bu çalışmanın amacı Fince–Türkçe göçmen entegrasyonu terimler sözlüğü hazırlamaktır. Sözlük, tercümanların ve tercüman öğrencilerin çalışmalarını kolaylaştırma amacıyla hazırlanmıştır. Sözlükten Türk göçmenler ve çevirmenler de mutlaka faydalanacaktır.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır: genel bilgi, analiz bölümü ve sözlük. İlk bölümde göçmenlerin entegrasyonu ve terminoloji çalışması ile ilgili genel bilgi ve örnekler verilmiştir. Analiz bölümünde terminoloji çalışmasının en önemli adımları açıklanmıştır ve yazar kendi düşünceleri ve zorluklarını paylaşmıştır. 67 terimden meydana gelen üçüncü bölüm göçmen entegrasyonu sözlüğü olarak ekte dir. Sözlükte terimler ve terimlerin açıklamaları hem Fince hem de Türkçe olarak bulunmaktadır. Fince terimler göçmen entegrasyonu ile ilgili kitaplardan, güvenilir internet kaynaklarından ve tercüme durumlarından toplanmıştır. Terimlerin Türkçe karşılıkları hem sözlüklerden bulunmuş hem de tezin yazarı tarafından oluşturulmuştur. Sözlük Türkçe öğretmeni tarafından revize edilmiştir.

Finlandiya’da göçmen sayısı günden güne artmakta olup, henüz göçmen entegrasyonu ile ilgili bir Fince–Türkçe sözlük mevcut olmadığından, böyle bir sözlüğe ihtiyaç vardı. Bu tez çalışması geliştirme amaçlıdır ve göçmen entegrasyon sözlüğü ekte bulunmaktadır.

Anahtar sözcükler: toplum çevirmenliği, entegrasyon, göçmenlik, sözlük, terminoloji çalışması, Türkçe dili

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 KOTOAUTUMINEN.....	9
2.1 Kotoutumislaki.....	9
2.2 Kotoutumispalvelut.....	10
2.2.1 Valtion rooli	11
2.2.2 Kuntien rooli	11
2.2.3 TE-toimiston palvelut	12
2.3 Muu kotoutumistoiminta	14
2.4 Suomen sosiaaliturva.....	16
2.5 Turkkilaiset maahanmuuttajat Suomessa	17
3 TULKKAUS KOTOAUTUMISPALVELUISSA.....	20
4 SANASTOTYÖN KESKEISET KÄSITTEET.....	24
4.1 Tarkoite	24
4.2 Käsite	25
4.3 Käsitejärjestelmät.....	25
4.4 Termi.....	27
4.5 Määritelmä	27
4.6 Vastine	28
4.7 Yleiskieli ja erikoiskieli.....	28
4.8 Käännösteoriat ja -strategiat.....	29
5 OMA SANASTOTYÖPROSESSI	32
5.1 Termien valitseminen	32
5.2 Määritelmien laatiminen	33
5.3 Vastinetyö	35
5.4 Sanastotyön haasteet	37
5.5 Sanaston arviointi	38
6 POHDINTA	42
LÄHTEET.....	44

LIITE 1. Kotoutumissanasto suomi–turkki.....	49
--	----

1 JOHDANTO

Viime vuosien aikana maahanmuuttajien määrä Suomessa on kasvanut. Ihmisiä muuttaa eri syistä: on työn tai opintojen takia tulevia, perheen luokse muuttavia sekä turvapaikanhakijoita. Yhteistä kaikille on se, että pystyäkseen elämään Suomessa tasa-arvoista elämää täytyy heidän kotoutua ja heitä tulee auttaa kotoutumisessa tarjoamalla heille kotoutumispalveluja. Kotoutuminen on pitkä ja haastava prosessi, jossa he tarvitsevat tukea. Etenkin kotoutumisen alkuvaiheessa tulkkien tarve ja rooli on suuri, sillä yhteisen kielen puuttuessa kotoutumisen on vaikea lähteä käyntiin.

Maahanmuutto- ja kotoutumisalalla tulkkeja tarvitaan esimerkiksi Maahanmuuttovirastoissa, TE-toimistoissa ja vastaanottokeskuksissa. Turkkilaisia ja turkkia puhuvia maahanmuuttajia on maassamme paljon. Kansalaisuusryhmittäin järjestetyn kansalaisuustilaston mukaan Turkki on sijalla 12 (Tilastokeskus. Ulkomaan kansalaiset). Olen opiskellut Diakonia-ammattikorkeakoulussa asioimistulkkausta ja jo opintojeni alkuvaiheessa huomasin, ettei kotoutumiseen liittyviä suomi–turkki-sanastoja ole saatavilla. Meille on tullut turkinkielisten opiskelijakollegoideni kanssa usein erimielisyyksiä joidenkin termien turkinkielisten vastineiden oikeellisuudesta. Tämä johtuu osittain siitä, että Suomen ja Turkin yhteiskuntajärjestelmät ovat hyvin erilaisia keskenään ja näin ollen myös käsitteet poikkeavat toisistaan. Olen siis huomannut, että tarve kotoutumissanastolle on suuri. Kasvavan maahanmuuton myötä tulkkien kysyntä kotoutumispalvelujen parissa kasvaa ja alalla tarvitaan jatkuvasti uutta osaamista sekä tukea tulkeille heidän työssään.

Opinnäytetyöni on kehittämispainotteinen opinnäytetyö, ja sen tuloksena eli produktiona syntyi kotoutumissanasto. Sanaston kaikki termit liittyvät olennaisesti kotoutumiseen. Sanaston laatimisessa käytin apunani alan kirjallisuutta: kirjallisia lähteitä, internetlähteitä, oppimateriaaleja sekä sanakirjoja. Löysin termejä myös omista tulkkaussanastoistani. Pyrin valitsemaan sanastoon vain sellaisia termejä, joiden ajattelin olevan tarpeellisia kotoutumisalalla tulkkaaville tulkeille ja jotka itse olen joskus kokenut vaikeiksi tulkatessani kotoutumisalalla.

Opinnäytetyöni koostuu kolmesta osasta: tietoperustasta, omasta sanastotyöprosessista sekä sanastosta. Opinnäytetyöni alussa tietoperustassa kerron kotoutumisesta yleisesti sekä avaan kotouttamisen parissa työskentelevien tahojen kuten kuntien ja TE-toimiston toimintaa. Tämä on tietoperustassa tärkeä osa, koska myös tulkkien pitää tietää tulkattavasta asiasta. Kerron myös sanastotyön keskeisimmistä vaiheista ja yleisimmistä menetelmistä, jotta lukija ymmärtää mistä sanastotyöstä on kyse. Tämän jälkeen käsittelen omaa sanastotyöprosessiani. Kerron miten rajasin aiheen, mistä lähdin liikkeelle, mitä menetelmiä käytin ja miten muodostin termivastineet ja määritelmät. Käsittelen myös oman sanastotyöprosessini aikana kohtaamiani haasteita. Opinnäytetyön pohdintaluvussa pohdin omaa oppimistani ja kehittymistäni tulkkina. Lopuksi opinnäytetyöni liitteenä on sanasto, joka sisältää 67 kotoutumisalan termiä. Kaikilla termeillä on turkinkieliset termivastineet ja joillain on myös määritelmät. Kaikilla ei ole määritelmiä siitä syystä, että en kokenut niitä tarpeellisiksi joidenkin termien kohdalla. Näitä olivat jotkut perustermit kuten esimerkiksi etnisuus ja yhteiskunta. Tällaisten termien merkityksen jokainen tietää ilman tarkempaa määritelmääkin.

Sanastotyöhön minua motivoi aiemmin mainitsemani suomi–turkki-sanastojen puutteellisuus, sillä olen itse kokenut niiden puutteellisuuden haasteelliseksi tulkkausurallani. Tulkkina tiedän, että kattavat sanastot ovat äärimmäisen tärkeitä. Sanastot ovat tulkkien tärkeimpiä työvälineitä, ja ilman niitä tulkkaaminen sekä toimeksiantoihin valmistautuminen on hankalaa. Tulkin työ on muutenkin haastavaa ja vaatii hyvää kielitaitoa kahdella kielellä. Huolellinen valmistautuminen on tulkkien ammattitaidon ja uskottavuuden kannalta tärkeää. Sanastojen avulla tulkit pystyvät kehittämään ammattitaitoaan ja osaamistaan.

Tavoitteenani oli laatia kattava kotoutumissanasto, josta on hyötyä. Yritin sisällyttää sanastooni vain kaikkein tärkeimmät ja hyödyllisimmät kotoutumisalan termit, ettei sanastosta tulisi kauhean pitkä. Lopulliseen versioon päätyi 67 termiä ja niiden määritelmät molemmilla kielillä. Toivon, että sanastoa voivat hyödyntää niin asioimistulkit, kääntäjät kuin tulkkiopiskelijatkin. Uskon myös, että suomea

vielä osaamattomat maahanmuuttajatkin pystyvät hyötymään siitä yhtä lailla. Lisäksi opinnäytetyön tietoperustasta on hyötyä kaikille kotoutumiseen liittyvää perustietoa kaipaaville.

2 KOTOAUTUMINEN

Kotoutumisella tarkoitetaan prosessia, jonka aikana maahanmuuttaja löytää oman paikkansa uudessa yhteiskunnassa ja uudella asuinpaikkakunnallaan (Saukkonen 2016, 9). Kotoutuminen on hyvin yksilöllistä – jotkut sopeutuvat muutokseen nopeasti ja joillakin se kestää taas hyvin pitkään. Maahanmuuttajan kotoutuminen riippuu aina monesta eri tekijästä, kuten esimerkiksi lähtösyistä, kielitaidosta, terveydellisestä ja taloudellisesta tilanteesta, perheasioista sekä sosiaalisesta elämästä (Rasilainen 2016, 19).

Kotouttamisella tarkoitetaan puolestaan viranomaisten toimenpiteitä kotoutumisen edistämiseksi. Viime vuosina lisääntyneen maahanmuuton takia on tärkeää, että maahanmuuttajien tarpeet huomioidaan ja heille tarjotaan tarpeeksi kotoutumista edistäviä palveluja sekä toimenpiteitä (Työ- ja elinkeinoministeriö. Maahanmuuttajien kotouttaminen). Kotouttamista ohjaa laki kotoutumisen edistamisestä (L 1386/2010).

2.1 Kotoutumislaki

Eduskunta on laatinut lain kotoutumisen edistamisestä (L 1386/2010), jonka tarkoituksena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista sekä edistää yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien keskuudessa. Maahanmuuttajien on saatava kotoutumista edistäviä palveluja etenkin kotoutumisen alkuvaiheessa. Heidän tulisi myös saada riittävästi tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista. (Kotouttaminen. Laki kotoutumisen edistamisestä.)

Kotoutumislakiin on kirjattu kaikki ne toimenpiteet, joita maahanmuuttajille tulisi tarjota kotoutumisen tueksi. Laissa määritellään, miten ja missä järjestyksessä kotouttaminen ja kotoutuminen etenee. Lakiin on kirjattu myös näihin toimenpiteisiin liittyviä ohjeita. Näitä ovat muun muassa yleinen ohjaus ja neuvonta, alku-

kartoituksen ja kotoutumissuunnitelman järjestämiseen ja laatimiseen liittyvät ohjeet, opiskeluun liittyvät neuvot sekä valtion, kuntien ja muiden viranomaisten velvollisuudet.

Kotoutumislaki velvoittaa kuntia tarjoamaan palvelujaan kaikille maahanmuuttajille tasavertaisesti riippumatta heidän lähtömaastaan tai tulositystään. Laissa on myös otettu huomioon alaikäisenä tai ilman huoltajaa maahan tulleiden nuorten ja lasten kotouttaminen. Lakia sovelletaan henkilöille, joiden oleskeluoikeus maassa on rekisteröity ja joille on myönnetty oleskelulupa. (L 1386/2010.)

2.2 Kotoutumispalvelut

Kotoutumispalveluilla tarkoitetaan toimenpiteitä ja palveluja, joita maahanmuuttajille tarjotaan kotoutumisen edistämiseksi. Maahanmuuttajien kotouttamisesta, siihen liittyvästä lainsäädännöstä sekä työllisyyden edistamisestä vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Valtio, kunnat, työvoimatoimistot, järjestöt sekä oppilaitokset tarjoavat paljon erilaisia kotoutumista edistäviä ja tukevia palveluja. Näitä ovat esimerkiksi kotoutumissuunnitelma, suomen ja ruotsin kielen opetus, kotoutumiskoulutus sekä työllistymistä edistävät palvelut. Myös tulkkauspalvelut sekä ohjaus ja neuvonta ovat tärkeä osa kotoutumispalveluja. (Kotouttaminen. Kotoutumisen alkuun.)

Kotoutumispalvelut kuuluvat kaikille maahanmuuttajille, joille on myönnetty oleskelulupa, mutta jotka eivät ole saaneet Suomen kansalaisuutta. Kotoutuakseen maahanmuuttajan täytyy olla perillä uuden asuinmaansa toimintatavoista ja käytännön asioista – unohtamatta kulttuurillisia ja yhteiskunnallisia näkökulmia. Vaikka kotoutumispalveluja ja toimenpiteitä on paljon, niin kaikille yhteistä on kuitenkin se, että päämääränä on maahanmuuttajan kielen oppiminen, arjessa pärjääminen, omasta toimeentulosta huolehtiminen sekä itsensä tunteminen yhteiskunnan tasavertaiseksi jäseneksi. (Opetushallitus 2012, 10–23.)

2.2.1 Valtion rooli

Valtiolla on tärkeä rooli kaikkien Suomeen muuttavien maahanmuuttajien kotoutumisessa. Valtio laatii aina neljän vuoden välein kotouttamisohjelman Valkon, joka sisältää kotouttamista kehittäviä ja edistäviä tavoitteita ja toimenpiteitä. Kotouttamisohjelma perustuu kotoutumislakiin (L 1386/2010). Kotouttamisohjelman tavoitteena on muun muassa lisätä ihmisten tietoa kotoutumisesta, ohjata kotouttamistoimijoiden työtä sekä edistää yhteiskunnallista muutosta. Kotouttamisohjelmasta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Seuraava kotouttamisohjelma laaditaan vuosiksi 2020–2023. (Kotouttaminen. Valko.)

Kotoutumista tukevat valtion rinnalla myös monet muut toimijat, kuten kunnat, yritykset, organisaatiot, kansalaiset sekä itse maahanmuuttajat. Tämän takia työ- ja elinkeinoministeriö on laatinut Valtion kotouttamisohjelman tueksi kumppanuusohjelman. Se koostuu kotouttamistyön parissa toimivien tahojen näkemyksistä ja ideoista, ja sen tarkoituksena on kehittää yhteistyötä kotouttamisen parissa työskentelevien välillä ja tuoda heidät yhteen. Kumppanuusohjelma laadittiin vuonna 2015. (Kotouttaminen. Kotouttamisen kumppanuusohjelma.)

2.2.2 Kuntien rooli

Valtio on keskittänyt kotouttamistoimet kaupunkien ja kuntien vastuulle. Laki kotoutumisen edistämisestä (L 1386/2010) ohjaa kotoutumista ja on asettanut erilaisia kotoutumiseen liittyviä vastuita ja tavoitteita, joita kuntien tulee noudattaa. Kunnan tulee varmistaa, että maahanmuuttajien kotoutumista edistetään ja tuetaan kotouttamislaissa mainituilla toimenpiteillä. (Kotouttaminen. Paikallishallinto.)

Kunnan tulee tarjota maahanmuuttajille niitä samoja peruspalveluja, jotka kuuluvat muillekin kunnan asukkaille. Näitä ovat muun muassa päivähoito- ja varhaiskasvatus, esi- ja peruskoulutus, sosiaali- ja terveystyöpalvelut, työllistämispalvelut, asumiseen liittyvät palvelut sekä kulttuuri- ja liikuntapalvelut. Lisäksi näiden rin-

nalla toimivat muun muassa Kela ja työ- ja elinkeinotoimisto. Kunnan täytyy huolehtia siitä, että maahanmuuttajat saavat riittävästi neuvontaa ja ohjausta siihen, kuinka näitä peruspalveluja käytetään, miten kaikki toimii ja miten niiden pariin hakeudutaan. (Kotouttaminen. Kunnan peruspalvelut.)

Kaikki kunnat vastaavat erikseen oman alueensa kotouttamisohjelmasta. Ohjelman tekemiseen osallistuu kunnan kanssa muun muassa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus eli ELY-keskus, TE-toimisto, Kela, erilaiset järjestöt ja yhteisöt sekä monet muut kunnan alueella toimivat kotouttamisen parissa työskentelevät viranomaiset. Kunnan täytyy pitää huoli kotouttamisohjelman kehittämisestä ja sen toteutumisen seurannasta. (Kotouttaminen. Kunnan kotouttamisohjelma.)

2.2.3 TE-toimiston palvelut

Suurin vastuu ja rooli kotoutumisessa on työ- ja elinkeinotoimistolla eli TE-toimistolla. TE-toimisto tarjoaa paljon maahanmuuttajille suunnattuja ja kehitettyjä palveluja. Näitä erityispalveluja ovat muun muassa alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma sekä kotoutumiskoulutus. TE-toimiston tarjoamilla kotoutumispalveluilla on suuri rooli kotoutumisessa, sillä niiden avulla maahanmuuttaja pääsee alkuun uudessa maassa. TE-toimiston kotouttamistoimenpiteiden tarkoituksena on, että maahanmuuttaja löytää paikkansa sekä työmarkkinoilla että paikallisyhteisöissä (Rasilainen 2016, 21). Palveluiden saaminen edellyttää työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumista.

Kun maahanmuuttaja rekisteröityy TE-toimiston asiakkaaksi, tehdään hänelle ensin alkukartoitus. Käynnin aikana kartoitetaan asiakkaan tilanne tarkemmin ja selvitetään, minkälaisia palveluja ja toimenpiteitä hän itse henkilökohtaisesti tarvitsee. Alkukartoituksessa arvioidaan maahanmuuttaja-asiakkaan työllistymismahdollisuudet sekä kotoutumispalvelujen tarve. Käynnin aikana selvitetään muun muassa asiakkaan luku- ja kirjoitustaito, opiskeluvalmiudet, aikaisempi koulutus ja työhistoria, erityistaidot ja vahvuudet, sekä kuullaan asiakkaan omia toiveita työllistymiseen ja koulutukseen liittyen. Jos vain mahdollista, asiakas pyritään ohjaamaan oman alansa töiden pariin. (Kotouttaminen. Alkukartoitus.)

Valtioneuvoston asetus kotoutumisen edistämiseen liittyvästä alkukartoituksesta (A 570/2011) määrää, että alkuhaastattelu pitää pyrkiä aina tekemään asiakkaan omalla äidinkielellä tai sillä kielellä, jota asiakas ymmärtää parhaiten. Maahanmuuttajan alkukartoituksessa apuna käytetäänkin usein tulkkia (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013, 9). Ensimmäisen käynnin yhteydessä kaikille maahanmuuttaja-asiakkaille tehdään kielitason arviointi kielitestin avulla. Kielitestissä testataan kirjoittamista, puhumista, sekä luetun ja kuullun ymmärtämistä (Kosola 2011, 21). Testin tulos antaa hyvän suunnan ja arvion kotoutumissuunnitelman laatimiselle, mikä onkin seuraava askel.

Alkukartoituksen jälkeen jokaiselle laaditaan henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma, joka tarkoittaa nimensä mukaisesti yksilöllistä kotoutumista tukevaa suunnitelmaa. Suunnitelmaan kirjataan kaikki ne toimenpiteet ja vaiheet, joiden avulla maahanmuuttaja pääsee työelämäänsä ja näin ollen suomalaiseen yhteiskuntaan mukaan. (Kotouttaminen. Kotoutumissuunnitelma.) Suunnitelma sisältää muun muassa kotoutumiskoulutukseen osallistumisen, suomen tai ruotsin kielen opiskelun, työelämävalmiuksia edistävään valmennukseen osallistumisen tai työkokeilun (TE-palvelut. Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma). Maahanmuuttajalle maksetaan kotoutumissuunnitelman ajalta toimeentulotukea tai työttömyyssetuutta (L 1386/2010).

Kotoutumissuunnitelmasta vastaavat kunta ja TE-toimisto yhdessä. Kotoutumissuunnitelma tehdään viimeistään kahden viikon kuluttua alkukartoituksesta. Ensimmäinen suunnitelma laaditaan yleensä vuodeksi kerrallaan, jotta suunnitelmaa pystytään seuraamaan ja tarpeen vaatiessa muuttamaan olosuhteiden mukaan. Kotoutumissuunnitelman kokonaiskesto on yleensä enintään kolme vuotta, mutta sitä voidaan pidentää kahdella vuodella erityistapauksissa. Kotoutumissuunnitelman laatimisen jälkeen maahanmuuttaja tulee ohjata omia tarpeitaan vastaavaan koulutukseen tai muuhun suunnitelmaan kirjattuun toimenpiteeseen viimeistään kahden kuukauden kuluessa. (Kotouttaminen. Laatimisen aikataulu ja suunnitelman kesto.)

Kolmas tärkeä TE-toimiston tarjoama kotoutumispalvelu on kotoutumiskoulutus. Tähän kuuluvat muun muassa kielikurssit. Riittävä kielitaito on yksi onnistuneen kotoutumisen päämittareista, ja koulutuksen tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa peruskielitaidon eli tason B1.1. Tämä tarkoittaa sitä, että maahanmuuttaja omaa sellaisen suomen tai ruotsin kielen taidon, jolla hän pärjää arkielämässä, työssä ja koulutuksessa. (Rasilainen 2016, 22.)

Kielen opetuksen lisäksi kotoutumiskoulutus sisältää työelämä- ja yhteiskuntataitojen opetusta, työharjoitteluja sekä tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta (Rasilainen 2016, 29). Lyhyesti tiivistettynä kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on antaa sellaiset kielelliset, kulttuuriset, yhteiskunnalliset ja elämänhallintaan liittyvät valmiudet, joiden avulla maahanmuuttaja pystyy elämään jokapäiväistä normaalia elämää uudessa ympäristössä ja työelämässä (Opetushallitus 2007, 10).

Muita TE-toimiston tarjoamia palveluja ovat työnvälitys, tieto- ja neuvontapalvelut, ammatinvalintaohjaus, valmennukset, työkokeilut, palkkatuet ja yritystoimintaan liittyvät palvelut eli starttiraha ja kehittämispalvelut. Yleensä näitä tarjotaan kuitenkin vasta kotoutumiskoulutuksen jälkeen, eli sitten kun maahanmuuttajan kielitaito on kehittynyt tarpeeksi ja seuraava askel on työelämään siirtyminen.

2.3 Muu kotoutumistoiminta

Kuntien ja TE-toimiston lisäksi maahanmuuttajien kotoutumista tukevat monet muutkin tahot. Näitä ovat muun muassa oppilaitokset, vastaanottokeskukset sekä kansalaisjärjestöt. Esittelen seuraavaksi nämä lyhyesti.

Oppilaitokset tarjoavat paljon maahanmuuttajille suunnattuja koulutuksia ja kursseja. Niihin voi hakeutua itse tai niihin voi osallistua osana TE-toimiston kotoutumissuunnitelmaa niin sanottuna omaehtoisena opiskeluna. Tämä tarkoittaa sitä, että TE-toimiston asiakas etsii ja valitsee itse itsellensä sopivan ja mieluisan koulutuksen. Koulutuksia tarjoavat esimerkiksi ammatilliset oppilaitokset, aikuisoppi-
laitokset ja työväenopistot. Oppilaitokset järjestävät muun muassa kielikursseja,

perusopetusta, lukiokoulutukseen valmistavaa opetusta, lukio-opintoja sekä erilaisia kulttuuriin ja yhteiskuntaan liittyviä kursseja. (Rasilainen 2016, 31–32.)

Myös vastaanottokeskuksilla on omat kotoutumispalvelunsa. Vastaanottokeskukset ovat tärkeitä niille, jotka tulevat Suomeen turvapaikanhakijoina tai pakolaisina. Maahanmuuttovirasto majoittaa heidät hakemusten käsittelyn ajaksi vastaanottokeskuksiin, tukiasumisyksikköihin, ryhmäkoteihin tai yksityismajoituksiin. Vastaanottokeskuksissa asiakkaat saavat majoituksen lisäksi tukea ja neuvontaa, työ- ja opintotoimintaa, välttämättömät sosiaali- ja terveystalvelut käyttöönsä sekä heidän toimeentulostaan pidetään huolta vastaanottorahan avulla. (Kotouttaminen. Vastaanottokeskukset.) Turvapaikanhakijoilla on myös oikeus tulkkauksen palvelujen käyttöön viranomaisasioissa, esimerkiksi terveys- ja sosiaalipalveluja käyttäessä (Maahanmuuttovirasto. Tietopankki).

Myös erilaiset kansalaisjärjestöt ovat mukana maahanmuuttajien kotouttamisessa eri tavoin. Järjestöjen tarjoamat palvelut täydentävät viranomaisten tarjoamia palveluja ja tukevat kotoutumista. Järjestöjen toiminnat ovat yleensä avoimia kaikille. Järjestöt järjestävät kotoutumista edistävää toimintaa ja tuottavat kotoutumista edistäviä palveluja. (Kotouttaminen. Muut toimijat.) Järjestöt järjestävät muun muassa ystävöimintää, kielikerhoja, lasten läksykerhoja ja retkiä. Järjestöt järjestävät myös erilaisia keräyksiä, kuten huonekalu-, lelu- ja vaatekeräyksiä. Niiden tarkoitus on auttaa taloudellisesti huonossa tilanteessa olevia maahanmuuttajia. Maahanmuuttajille tarjotaan myös asumisapua, eli heitä ohjataan suomalaiseen asumistapaan ja kulttuuriin sekä tutustutetaan paikkakunnan elämään. (Kotouttaminen. Järjestöjen tuki.)

Kaikkien virallisten toimenpiteiden ja palvelujen lisäksi maahanmuuttaja tarvitsee myös arkielämän kotoutumistukea eli vuorovaikutusta ja kanssakäymistä muiden ihmisten kanssa. Kotoutumista edistää erilaiset arkipäivän tilanteet, kuten esimerkiksi asioilla käynti tai kohtaamiset kouluissa, harrastuksissa tai työpaikoilla (Työ- ja elinkeinoministeriö. Maahanmuuttajien kotouttaminen). On tärkeää, että maahanmuuttaja saa harjoitella kieltä arjessa oikeissa arkielämän tilanteissa, sillä kielen käyttäminen kehittää maahanmuuttajan kielitaitoa aivan eri tavalla kuin koulun penkillä suoraan kirjoista oppiminen.

Kaikki kotouttamistoimet tukevat omalta osaltaan kotoutumista. Onnistuneen kotoutumisen edellytyksenä pidetään usein tasa-arvoisen aseman saavuttamista valtaväestöön verrattuna. Hyvin kotoutunut maahanmuuttaja haluaa perehtyä uuden kotimaansa kulttuuriin, piirteisiin ja kieleen, mutta arvostaa samalla omaa kulttuuriaan sekä ylläpitää omia tapojaan, uskontoaan ja kieltään. Vaikka kotoutuminen on yksilöllistä ja riippuu aina kotoutujan omista henkilökohtaisista ominaisuuksista ja valmiuksista, niin vastaanottavan yhteiskunnan on myös oltava vastaanottava ja tuettava kotoutumista paitsi omilla toimenpiteillään, mutta myös myönteisellä ilmapiirillä maahanmuuttajia kohtaan. (Salokangas & Tossavainen 1999, 58.) Maahanmuuttajan täytyy tuntea itsensä vastaanotetuksi ja hyväksytyksi. Kun erilaisesta kulttuurista tuleva maahanmuuttaja löytää itsensä yhtäkkiä uuden kulttuurin keskeltä, saattaa hänelle tulla kulttuurishokki. Ympäristön sosiaalisella tuella on tärkeä rooli kulttuurishokista selviytymisestä. (Akinci, Gedik & Nergiz 2015, 68.)

2.4 Suomen sosiaaliturva

Sosiaaliturva koostuu erilaisista palveluista ja etuuksista, joiden tarkoituksena on turvata maassa asuvien riittävä toimeentulo ja hyvinvointi (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. Toimeentulo). Suomessa sosiaaliturva kattaa muun muassa sairauden, vanhuuden, työttömyyden, kuoleman, opiskelun tai lapsen syntymän vuoksi syntyneen toimeentulon tarpeen. Yhteiskunnan on myös tarjottava riittävät terveys- ja sosiaalipalvelut. (Sanastokeskus TSK. Sosiaaliturva.) Sosiaaliturvan piiriin kuuluvat Suomessa vakinaisesti asuvat tai työskentelevät henkilöt. Sosiaaliturva voi perustua työskentelyyn (työskentelyperäinen sosiaaliturva) tai asumiseen (asumisperusteinen sosiaaliturva). Maahanmuuttajat kuuluvat yleensä jälkimmäiseen. (Kela. Suomen sosiaaliturva.)

Kotoutumisen aikana maahanmuuttajat ovat pääsääntöisesti oikeutettuja Suomen sosiaaliturvaan. Maahanmuuttajan oleskeluluvan luonne määrittelee hänen lopullisen oikeutensa sosiaali- ja terveyspalveluihin. Henkilö, jolla on vakituinen

asuinkunta Suomessa, on oikeutettu näihin palveluihin riippumatta hänen kansalaisuudestaan. Ihmiskaupan uhrilla tai kansainvälistä suojelua hakevalla, jolla ei ole kotikuntaa, on myös oikeus saada terveyden- ja sairaanhoitoa. (Sosiaali- ja terveysministeriö. Osallisuuden edistäminen.)

Yksi sosiaaliturvaan kuulumisen oikeuksista on oikeus rahallisiin etuuksiin. Etuuksien maksajana toimii pääsääntöisesti Kansaneläkelaitos eli Kela. Kelan maksamia etuuksia ovat muun muassa asumisen tuet, lapsilisä, kansaneläke sekä sairaus- ja vanhempainpäivärahat. Sairausvakuutetut maahanmuuttajat saavat Kela-kortin, joka oikeuttaa terveyspalvelujen käyttöön. Julkisista terveys- ja sosiaalipalveluista vastaavat kunnat. (InfoFinland. Suomen sosiaaliturva.)

Kela on kuitenkin asettanut joitain rajoituksia etuuksien saamiseen. Esimerkiksi vastaanottopalvelujen piirissä olevat turvapaikanhakijat eivät ole oikeutettuja perustoimeentulotukeen, vaan he saavat vastaanottokeskukselta vastaanottorahaa. Tilapäisesti maassa oleskelevat voivat saada kiireellistä toimeentulotukea joissain tilanteissa, mutta Kela arvioi jokaisen elämäntilanteen ja hakemuksen yksilöllisesti. (Kela. Perustoimeentulotuki kansainvälisissä tilanteissa.) TE-toimiston kotoutumispalvelujen piirissä oleva on oikeutettu työttömyysetuuteen tai toimeentulotukeen jo kotoutumissuunnitelmasta lähtien (L 1386/2010 § 19). Tukien saaminen edellyttää työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumista.

2.5 Turkkilaiset maahanmuuttajat Suomessa

Maahanmuutto Suomessa on kasvanut viime vuosikymmenten aikana. Vuonna 2018 ulkomaalaisten prosenttiosuus suhteessa väestöön oli 4,7 % (Tilastokeskus. Ulkomaan kansalaiset). Vielä vuonna 2004 se oli 2,8 % (Rasilainen 2016, 12). Kasvu on ollut 14 vuodessa huomattava ja jatkaa todennäköisesti kasvamistaan. Suurin kansalaisuusryhmä Suomessa on Viron kansalaiset, joita on noin 50 000. Turkkilaisten osuus siihen verrattuna on varsin pieni: Turkki on sijalla 12 ja määrällisesti heitä on hieman alle 5 000. (Tilastokeskus. Ulkomaan kansalaiset.)

Turkkilaisia saapui Suomeen hyvin paljon 1990-luvun alussa avioitumisen myötä (Jasinskaja-Lahti & Perhoniemi 2006, 83). Vuonna 1992 turkkilaisten määrä Suomessa oli 873 ja vuoteen 1997 mennessä luku oli kasvanut 1 668:aan (Valtonen 1999, liite 4). Viiden vuoden aikana turkkilaisten määrä oli siis kaksinkertaistunut. Vuosina 2014–2015 Suomessa asuvien turkkilaisten määrä oli 4 595 (Rasilainen 2016, 9). Huomattava määrä näistä turkkilaisista oli sijoittunut pääkaupunkiseudulle. Vuonna 2014 Helsingissä asuvien turkkilaisten määrä oli noin alle 2 000 (Saukkonen 2016, 15).

Turkista on tullut myös paljon pakolaisia ja turvapaikanhakijoita jo 1990-luvulta lähtien. Turkki oli viidentenä Suomen lähtömaan mukaan vastaanottamien pakolaisten listalla vuosina 1991–1998. Yhteensä pakolaisia Turkista tuli tänä aikana 253. (Valtonen 1999, liite 2.) Nyt kymmenen vuotta myöhemmin turvapaikanhakijoita tulee vuosittain joitain kymmeniä. Vuonna 2017 turvapaikan sai 52 Turkin kansalaista ja vuonna 2018 sen sai 79. Nyt vuoden 2019 aikana turvapaikkoja on myönnetty poikkeuksellisen paljon, 272 Turkin kansalaiselle. (Maahanmuuttovirasto. Tilastot.)

Jasinskaja-Lahden ja Perhoniemen (2006, 83) tekemän tutkimuksen mukaan turkkilaisperäisten maahanmuuttajien kotoutumisprosessi näytti varsin myönteiseltä. Suomessa asuvilla turkkilaisilla oli tutkimustulosten mukaan paljon suomalaisia ystäviä sekä sukulaisia, joihin pidettiin tiiviisti yhteyttä. Taloudellisia huolia oli todella vähän, mikä kertoo siis turkkilaisten hyvästä työllisyystilanteesta. Maahanmuuttajataustaisista yrittäjistä turkkilaiset ovat ylivoimaisesti suurin ryhmä ja lähes 40 % Suomeen muuttaneista turkkilaisista on työllistännyt itsensä yrittäjänä (Mauno 2018). Turkkilaiset käyttävät myös kotona paljon suomen kieltä. Tämä voidaan perustella tosin sillä, että suomalais-turkkilaisperheitä on yllättävän paljon. Vaikka Jasinskaja-Lahden ja Perhoniemen tutkimustulokset ovat noin kymmenen vuotta vanhoja, en usko olosuhteiden muuttuneen kovinkaan paljoa.

Tulkkauspalveluja tarvitaan TE-toimistoissa, Kelassa, Maahanmuuttovirastossa, vastaanottokeskuksissa, sekä sosiaali- ja terveystalujen parissa. Turkkilaiset käyttävät tulkkeja paljon. Huomattava osa asiakkaista on vanhempaa ikäluokkaa

ja vaikka ajattelisi heidän oppineen suomea riittävän hyvin asioidakseen viranomaisten kanssa, niin näin ei kuitenkaan aina ole. Sen lisäksi, että vuosia Suomessa asuneet käyttävät tulkkeja niin sanotusti varmuuden vuoksi, heitä käyttävät erityisesti naiset, jotka ovat olleet vuosia joko kotiäiteinä tai ilman töitä. Turkinkielisille tulkeille on markkinoilla tarvetta ja tulkkien tarve on lisääntynyt erityisen paljon kasvavan maahanmuuton myötä.

3 TULKKAUS KOTOUTUMISPALVELUISSA

Koska Suomeen kohdistunut maahanmuutto ja erityisesti Turkin alueelta tulevien maahanmuuttajien määrä on lisääntynyt, niin turkin kielen tulkkien tarve on kasvanut. Maahanmuuttoalalla tulkkeja tarvitaan etenkin kotoutumispalvelujen parissa, esimerkiksi vastaanottokeskuksissa, turvapaikkakuulusteluissa ja TE-toimistoissa.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton (2013) mukaan asioimistulkkkaus on viranomaisen, yhteiskunnan virallisen instituution tai jonkin muun tahon ja yksilön tai ryhmän välisen dialogin tulkkauksena. Jos maahanmuuttaja ei osaa viranomaisasioidissa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä riittävän hyvin, viranomaisen on kotoutumislain mukaan huolehdittava asian tulkkauksesta tai kääntämisestä asiakkaan ymmärtämälle kielelle (L 1386/2010 § 5). Tulkki voi saapua tulkkamaan joko paikan päälle, tai tulkata videon tai puhelimen välityksellä etätulkkauksena (Kotouttaminen. Tulkkkaus).

Tulkin on oltava aina alan ammattilainen. Kuka tahansa kieltä osaava ei voi toimia tulkkina, sillä hyvä kielitaito ei tee kenestäkään taitavaa tulkkia. Tulkin tulee hallita erinomaisen kielitaidon lisäksi myös eri tulkkkausmenetelmät. Kotoutumisalalla tulkkkaus tapahtuu usein konsekutiivitulkkauksena, eli vuoropuheluna. Tässä menetelmässä viranomainen ja asiakas puhuvat vuorotellen, tulkin aina välillä tulkattaessa toisen osapuolen sanomiset muistiinpanoja apunaan käyttäen. Tulkki voi joutua tulkkamaan myös kuiskaustulkkkaus-menetelmää käyttäen. Kuiskaustulkkauksessa tulkki istuu kuulijoidensa vieressä, kuuntelee tulkattavaa puhetta ja tulkkaa samaan aikaan hiljaa puhuen tai kuiskaten. Tällaiseen tilanteeseen tulkki voi joutua yleisötilaisuuksissa, esimerkiksi maahanmuuttajien alkuinfoissa, joihin osallistuu useita tulkkeja ja maahanmuuttajia eri kansalaisuusryhmistä. (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto. Tulkkauksista eri menetelmillä.) Lisäksi tulkki voi joutua joskus tulkkamaan prima vista-menetelmällä. Tässä tulkki tulkkaa kirjallisen lähdetekstin suullisesti. (Sanastokeskus TSK. Prima vista -käännös.) Näin voi tapahtua esimerkiksi turvapaikka- tai poliisikuulustelussa, jossa tulkin täytyy tulkata

asiakirjoja tai tekstejä liittyen maahanmuuttaja-asiakkaan oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Tulkin näkökulmasta kotoutumispalvelujen parissa tulkkaminen on suurimmaksi osaksi äärimmäisen tarkkaa ja haastavaa työtä. Tulkkauksen vaikeusaste vaihtelee tulkattavan palvelun sekä aiheen mukaan. Esimerkiksi vastaanottokeskuksissa tai turvapaikkakuulusteluissa tulkkaminen on tulkeille varmasti paikoin vaikeaa ja henkisesti rankkaa. Eteen tulee tilanteita, joissa asiakkaiden tunteet ovat esillä: kaivataan omaa kotimaata sekä koetaan epätoivoa ja ajoittain vaikeuksia sopeutua uuteen maahan ja kulttuuriin. Myös käsiteltävät aiheet ovat arkoja. Tällaisissa tilanteissa tulkeilta vaaditaan henkistä lujuttua sekä omien tunteiden hallintakykyä.

Lisäksi suurin osa kotoutumisalan tulkkauksista tapahtuu TE-toimistoissa. Yleisimpiä tulkattavia aiheita ovat alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma. Näiden parissa tulkkaminen vaatii tulkeilta täsmällisyyttä termien oikeellisuuden osalta. Keskusteluissa käydään läpi muun muassa asiakkaan koulutus- ja työhistoriaa. Tämä on tulkeille haastavaa, koska aloja on olemassa satoja erilaisia ja kaikki täytyy ymmärtää ja tulkata oikein. Näiden keskustelujen perusteella asiakas ohjataan eteenpäin oikean koulutuksen tai ammatin pariin, mikä onkin kotoutumisen ensimmäinen askel.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto on laatinut asioimistulkeille oman ammattisäännösten, joka sisältää tulkin eettiset ohjeet (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto 2013). Jokaisen tulkin tulisi yleisesti noudattaa siinä olevia sääntöjä ja ohjeita taatakseen kattavan ja luotettavan tulkkauksen. Säännöstö pitää sisällään 12 eri kohtaa, joista jokainen on omalta osaltaan tärkeä ja siksi tulkin tulisi pitää ne mielessään kaikkien toimeksiantojensa aikana. Ammattisäännöstössä mainitaan muun muassa tulkin rooli, velvollisuudet ja oikeudet, ja sen tarkoituksena on taata tasa-arvoinen, puolueeton ja laadukas tulkkkaus. Säännöstössä annetaan ohjeita liittyen muun muassa salassapitovelvollisuuteen, esteellisyyteen, pätevyYTEEN, puolueettomuuteen, tulkkaustoimeksiantoon valmistautumiseen sekä tulkkauksen kattavuuteen.

Tulkilta vaaditaan ammatissaan muun muassa henkistä lujuuutta ja omaa tunteiden hallintaa. Kotoutumisalalla nämä ominaisuudet ovat äärimmäisen tärkeitä. Henkisesti raskaissa tilanteissa on pystyttävä pitämään omat tunteet kurissa sekä keskittymään täsmälliseen tulkkaukseen. Myöskään ärsyyntymistä tai turhautumista ei pidä näyttää missään vaiheessa. Tämä on mainittu myös asioimistulkkin ammattisäännöstössä (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto 2013, kohta 7): ”*Tulkki on puolueeton viestinvälittäjä eikä anna tunteidensa, asenteidensa ja mielipiteidensä vaikuttaa työhönsä*”. Esimerkkinä voin ottaa tilanteen, jossa asiakas valehtelee turvapaikkakuulustelussa viranomaisille kotimaansa huonoista olosuhteista saadakseen turvapaikan Suomesta. Tulkki tietää asian oikean laidan, mutta ei voi sanoa sitä ääneen tai tuoda sitä mitenkään julki. Tällaiset tilanteet ovat tulkille paikoittain äärimmäisen vaikeita, mutta tunteet ja omat mielipiteet on pidettävä kurissa.

Myös salassapitovelvollisuuden noudattaminen on äärimmäisen tärkeää. Keskusteluissa puhutaan usein hyvin henkilökohtaisista ja vaikeista asioista, joten sekä viranomaisen että asiakkaan on luotettava tulkkiin. Tulkin on välitettävä itsestään luotettava ja turvallinen kuva molemmille osapuolille. Tulkkauksitilanteessa ilmi tulleita asioita ei saa missään nimessä kertoa eteenpäin kollegoille tai muille ulkopuolisille henkilöille. (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto 2013, kohdat 1 & 2.)

Toisinaan haasteeksi nousee myös kieli. Koska viime vuosina Turkista tulleiden turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten määrä on noussut, niin turkinkielisiä tulkkeja tarvitaan alalla yhä enemmän. Suurella osalla asiakkaista äidinkielenä on jokin muu kieli kuin turkki, mutta koska he ovat asuneet kauan Turkin rajojen sisällä ennen Suomeen saapumista, niin he käyttävät tulkkina turkinkielistä tulkkia. Tämä on haasteellista etenkin tulkin kannalta, ja välillä yhteisymmärrystä on vaikea löytää. Termit ovat muutenkin jo valmiiksi hankalia erilaisten yhteiskuntajärjestelmien takia.

Toinen kieleen liittyvä haaste on turkkilaisten murre-erot. Tulkin täytyy käyttää tulkatessaan niin sanottua yleiskieltä, mutta joskus asiakkaan erilainen murre aiheuttaa ongelmia ymmärryksessä. Tämä on myös yksi syy sille, miksi kattavia sanastoja ja niihin liittyviä määritelmiä tarvitaan.

4 SANASTOTYÖN KESKEISET KÄSITTEET

Sanastotyö koostuu jonkin tietyn erikoisalan termeistä, käsitteistä ja määritelmistä. Sanastotyö on vaativa prosessi ja se vaatii tekijältään tarkkuutta. Palvelukseen tarkoitustaan erikoisalan sanasto on laadittava huolellisesti ja sitä tehtäessä olisi hyvä käyttää hyväksi sanastotyön yleisiä periaatteita ja menetelmiä (Sanastokeskus TSK. Sanastotyön ja ontologiatyön tekijät).

Sanastotyöhön kuuluu ennalta valitun alan käsitteitä koskevan tiedon kerääminen, analysointi, kuvaaminen ja esittäminen (Tieteen termipankki. Sanastotyö). Suonuutin (2006, 34–36) laatimien sanastotyön ohjeiden mukaan sanastotyö alkaa aiheen tarkalla rajauksella. Kun aihe on valittu ja rajattu, on mietittävä selkeä aikataulu, jonka mukaan edetään. Tämän jälkeen on hyvä miettiä käsitteiden määrää ja lähteet, joista käsitteitä lähtee etsimään. Seuraava vaihe on lopullisten käsitteiden valinta, jonka jälkeen käsitteet jäsennellään järjestelmiksi ja niille valitaan määritelmät. Sanastotyöprosessi on siis pitkä ja monivaiheinen.

Sanastotyöhön kuuluu erilaisia käsitteitä, kuten esimerkiksi termi, määritelmä ja vastine. Ennen sanastotyöhön ryhtymistä tekijän on oltava perillä näistä käsitteistä ja tietää, mitä niillä tarkoitetaan. Tässä luvussa käsitellään ja kerrotaan sanastotyön eri vaiheista sekä sen keskeisimmistä käsitteistä.

4.1 Tarkoite

Tarkoitteella viitataan johonkin todellisuuden ilmiöön (Suonuuti 2006, 11). Tarkoitteet voivat olla joko konkreettisia, esimerkiksi *paperi* ja *moottori*, tai abstrakteja, kuten esimerkiksi *tasapaino* ja *koordinaatti*. Ne voivat olla myös keksittyjä ja kuviteltuja, kuten *yksisarvinen*. (Sanastokeskus TSK 2006, 10.) Esimerkiksi koutumissanastossani konkreettinen tarkoite on *oleskelulupakortti* ja abstrakti tarkoite *yhteiskunta*.

4.2 Käsite

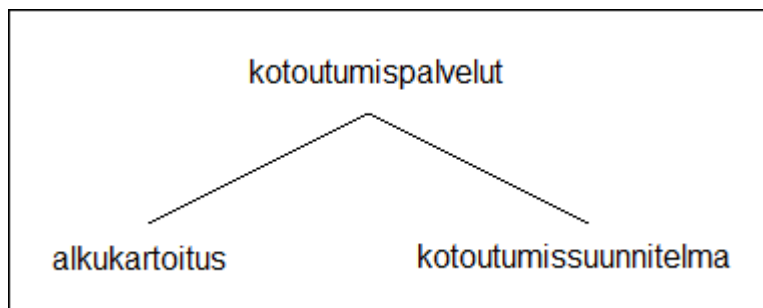
Ihmiset ovat omassa mielessään muodostaneet omia ajatusmalleja eli käsitteitä ympäröivän todellisuuden kohteille eli tarkoitteille. Käsitteitä käytetään tiedon jäsentämiseen (Sanastokeskus TSK 2006, 10). Suonuutin (2006, 11) mukaan terminologian keskeisin elementti on käsite ja kaiken sanastotyön tulisi perustua käsitteiden analysointiin. Suonuuti on erotellut käsitteet kahteen osaan: yksilökäsitteeseen sekä yleiskäsitteeseen. Yleiskäsite on yhteinen mielikuva jostain tarkoitteesta (torni), kun taas yksilökäsitteestä puhuttaessa tarkoitetaan yhtä tiettyä tarkoitetta (Eiffel-torni). Esimerkiksi kotoutumissanastoni termi *etuus* on yleiskäsite. Termi *Kela* on yksilökäsite, sillä on olemassa vain yksi Kela.

4.3 Käsitejärjestelmät

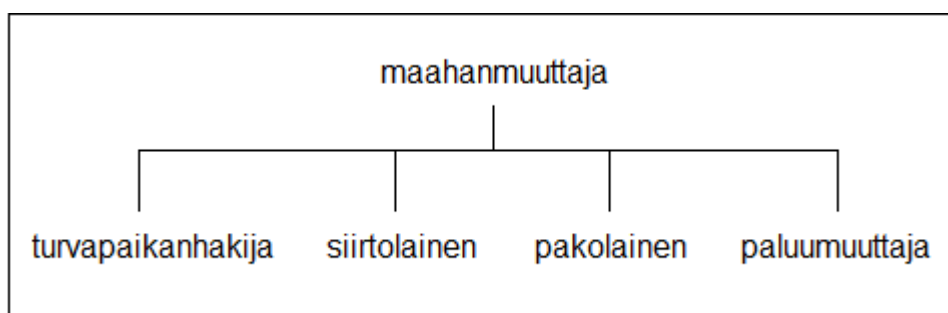
Käsitteet eivät ole koskaan irrallisia, vaan ne liittyvät aina toisiinsa ja muodostavat yhdessä käsitejärjestelmiä. Käsitteiden väliset suhteet määrittelevät sen, mihin käsitejärjestelmään käsitteet kuuluvat. Käsitejärjestelmät voivat vaihdella yksinkertaisista hyvin monimutkaisiin ja helpoin tapa on kuvata ne graafisina käsitekaavioina. (Suonuuti 2006, 13.) Käsitejärjestelmäkaaviossa jokaiselle käsitteelle on yleensä määritelty myös termi ja määritelmä (Sanastokeskus TSK 2006, 8). Käsitejärjestelmistä puhuttaessa puhutaan yleensä kolmesta käsitesuhteesta: hierarkkinen suhde, koostumussuhde sekä funktiosuhde. Esittelen seuraavaksi nämä lyhyesti.

Hierarkkisessa käsitejärjestelmässä on sekä ylä- että alakäsitteitä. Yläkäsite jakautuu yhteen tai useampaan alakäsitteeseen, jotka taas puolestaan voivat jakautua edelleen alakäsitteisiin jne. Näin muodostuu monitasoinen hierarkkinen käsitejärjestelmä. Esimerkiksi yläkäsite *puu* voi jakautua alakäsitteisiin *havupuu* ja *lehtipuu*. (Suonuuti 2006, 13.) Olennaista on, että alakäsite sisältää aina yläkäsitteen ominaisuuden ja piirteet, sekä vähintään yhden erottavan lisäominaisuuden. Hierarkkista käsitesuhdetta kuvataan kaaviossa pysty- ja vinoviivoin

puudiagrammeina. (Sanastokeskus TSK 2006, 6–8.) Alla on oman kotoutumisanastoni esimerkki hierarkkisesta suhteesta. *Kotoutumispalvelut* on yläkäsite ja sen alakäsitteitä ovat *alkukartoitus* ja *kotoutumissuunnitelma*.

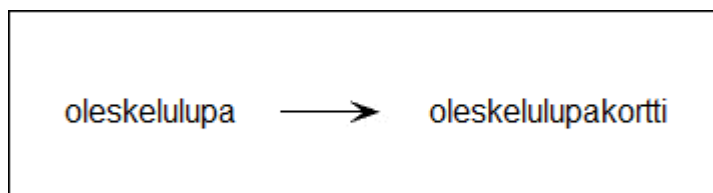

Toinen yleinen käsitejärjestelmä on koostumussuhde. Koostumussuhteesta puhutaan silloin, kun yläkäsite on kokonaisuus, joka pitää alakäsitteet eli kokonaisuuden osat sisällään. Esimerkiksi yläkäsite *puu* sisältää alakäsitteet *runko* ja *oksat*. Runko ja oksat ovat siis osa kokonaisuutta eli puuta. (Suonuuti 2006, 16.) Hierarkkinen suhde ja koostumussuhde eroavat toisistaan siten, että koostumussuhteessa yläkäsitteen piirteet eivät välttämättä sisälly enää alakäsitteeseen. Käsitekaaviossa koostumussuhdetta kuvataan pysty- ja vaakaviivoilla kampadiagrammina. (Sanastokeskus TSK 2006, 6–8.) Alla on esimerkkikaavio koostumussuhteesta. *Maahanmuuttaja* on yläkäsite, joka sisältää alakäsitteet *turvapaikanhakija*, *siirtolainen*, *pakolainen* ja *paluumuuttaja*.

Käsitesuhteet joita ei voida luokitella hierarkkisiksi tai koostumussuhteiksi ovat funktiosuhteita. Niitä voivat olla esimerkiksi syy ja seuraus -suhteet, ilmiösuhteet tai ajalliset ja toiminnalliset suhteet. Kaaviossa funktiosuhdetta kuvataan nuolilla.

(Sanastokeskus TSK 2006, 6–8.) Alla on esimerkki funktiosuhteesta. Kun henkilö on saanut *oleskeluluvan*, hän saa *oleskelulupakortin*.

4.4 Termi

Sanastokeskuksen julkaiseman Terminologian sanaston (2006, 22) mukaan termi on käsitettä vastaava kielellinen ilmaus. Termi on siis sana, joka valitaan edustamaan käsitettä. Termi voi olla yksittäinen sana, yhdyssana, sanaliitto tai lyhenne. Termi voi olla substantiivi, verbi, adjektiivi tai adverbi. (Suonuuti 2006, 31.) Termejä valitessa tekijän tulee olla tarkka ja pitää mielessä se, millaiselle kohderyhmälle sanastoa on luomassa. Termin tulee olla ymmärrettävä lukijan näkökulmasta.

4.5 Määritelmä

Sanaston termeille on löydettävä tai luotava itse termiä parhaiten kuvaava määritelmä. Lyhyesti määritelmä on siis käsitteen kuvaus, joka erottaa käsitteen muista lähikäsitteistä (Sanastokeskus TSK. Määritelmä). Määritelmän on oltava mahdollisimman lyhyt ja tiivistetty, mutta kuitenkin sen verran ymmärrettävä ja selkeä, että se viestittää lukijalle termin olennaisen sanoman. Terminologian sanastoissa määritelmät alkavat usein pienellä alkukirjaimella ja loppuvat ilman pistettä (Sanastokeskus TSK 2006, 8). Esimerkiksi kotoutumissanastoni termi *syrjintä* on määritelty seuraavasti:

<p>syrjintä</p> <p><i>henkilöä kohdellaan eriarvoisesti verrattuna siihen, miten jotakuta muuta kohdellaan vastaavanlaisessa tilanteessa²</i></p>	<p>ayrımcılık</p> <p><i>aynı durumda olanlara farklı muamele yapmaktır⁹</i></p>
---	---

Kuten näkyy, molemmat määritelmät alkavat pienellä alkukirjaimella, ovat yhden virkkeen pituisia eikä niiden lopussa ole pistettä. Suomenkielisen määritelmän olen löytänyt Kotouttaminen.fi-internetsivuston sanastosta. Turkinkielinen määritelmä on käännös suomenkielisestä määritelmästä, vaikka se näyttääkin lyhyemmältä.

4.6 Vastine

Vastine tarkoittaa tietyn termin kanssa samaa käsitettä vastaavaa käännettyä termiä jossain toisessa kielessä (Sanastokeskus TSK. Vastine). Kaksikielisessä sanastossa termivastine voi olla joko kieleen vakiintunut termi tai sanaston tekijän luoma vastine. Kääntäjä on aina vastuussa termien oikeellisuudesta. Vastineiden etsimistä ja luomista kutsutaan vastinetyöksi (Vehmas-Lehto 2010, 366). Vastinetyö ei ole helppoa. Kääntäjän eteen voi tulla ongelmia, esimerkiksi termivastineen puuttuminen toisessa kielessä. Tällöin kääntäjän täytyy luoda termivastine itse.

4.7 Yleiskieli ja erikoiskieli

Sanastotyössä käytetyllä kielellä on iso merkitys. Yleiskieli, tuttavammin kirjakieli, on kielimuoto, jota käytetään jokapäiväisessä elämässä esimerkiksi television ja lehtien uutisissa, oppi- ja tietokirjoissa, käyttöohjeissa ja erilaisissa tiedotteissa. Yleiskieltä ymmärtää kaikki murteesta riippumatta. (Kotimaisten kielten keskus. Mitä yleiskieli on?)

Erikoistiedon alueille mentäessä kirjakielen lisäksi tarvitaan myös erikoiskieltä. Erikoiskieli on myös yleiskieltä, mutta sisältää lisäksi jonkin tietyn erikoisan terminologiaa ja poikkeaa yleiskielestä eriytyneen erikoissanastonsa vuoksi. Erikoiskielellä tarkoitetaan yleensä jollakin ammattialalla tai muulla erikoisalalla käytettävää kieltä. Erikoiskieli ei ole välttämättä yhtä selkeästi luettavaa tai ymmärrettävää kuin yleiskieli. (Suomalainen 2002.) Erikoiskielen tarkoituksena onkin taata, että erikoisalalla toimivat ihmiset ymmärtävät sekä toisiaan että käytettäviä termejä erilaisissa viestintätilanteissa (Sanastokeskus TSK. Sanastotyö ja ontologiatyö).

Sanastotyössä käytettävä kieli riippuu pitkälti sanaston aiheesta ja kohderyhmästä. Itse olen pyrkinyt käyttämään sanastossani yleiskieltä, sillä se on tarkoitettu muillekin kuin vain kotoutumisalan asiantuntijoille. Jos jokin termi tuntuu kuitenkin vieraalta, niin sen yhteydessä on määritelmä, josta selviää termin tarkoitus.

4.8 Käännösteoriat ja -strategiat

Eri kieliparien välillä tehtävissä sanastotöissä tekijä joutuu välillä olemaan kääntäjän roolissa. Jos sopivaa vastinetta ei löydy toisesta kielestä, niin tekijä joutuu laatimaan vastineen itse. Tämä on tarkkaa ja vaativaa työtä. Tekijä joutuu miettimään, mitä käännösteoriaa tai -strategiaa käyttää vastinetyössään. Käännöstyöstä puhuttaessa olennaisia käsitteitä ovat *lähdeteksti* ja *kohdeteksti*. Lähdeteksti on käännettävä teksti ja kohdeteksti on käännetty teksti. Yleisimmät käännösteoriat ja -strategiat ovat skoposteoria, kotouttava käännösstrategia sekä vieraannuttava käännösstrategia. Esittelen seuraavaksi nämä lyhyesti.

Skoposteoriassa kääntämistä ohjaava tekijä on käännöksen käyttötarkoitus. Skopos tarkoittaa kreikaksi tarkoitusta, ja käännöksen skopos määrittää, millaiseksi käännös muodostuu. Käännöksen skopos voi olla erilainen kuin lähtötekstin tarkoitus. (Hytönen & Rissanen 2006, 71.) Kääntäjä näkee käännöksen skopoksen toimeksiannosta, eli kenelle teksti on tarkoitettu ja mikä on sen käyttötarkoitus.

Kääntäjän ei tarvitse olla uskollinen lähdetekstille ja kääntää tämä mielessä pitäen, vaan olennaista on käännöksen ja kohdetekstin toimivuus kohdekielisessä yhteisössä. (Tieteen termipankki. Skoposteoria.) Hytösen & Rissanen (2006, 110) mukaan käännös on onnistunut, jos se täyttää tarkoituksensa.

Kotouttava käännösstrategia perustuu nimensä mukaan kotouttavaan ajattelutapaan, eli käännettävä teksti pyritään kääntämään kohdekulttuurin odotusten mukaiseksi kohdetekstin lukijat mielessä pitäen. Strategia on siis kohdetekstikeskeinen. (Hytönen & Rissanen 2006, 74.) Sanastotyössä kotouttavaa strategiaa voidaan käyttää termien kääntämisessä. Jokin käsite voidaan nimetä tai sille voidaan luoda kokonaan uusi termivastine niin, että termi sopii kohdekielen järjestelmään ja kulttuuriin. Sanastontekijä saattaa joskus jopa poistaa kohdekielen kulttuurille vieraita tekijöitä ja käsitteitä, ja korvata ne joillain tutummilla termeillä. (Pasanen 2011.) Myös esimerkiksi tekstissä esiintyvät vieraskieliset henkilönnimet voidaan muuttaa kohdekielessä esiintyviksi nimiksi. Kotouttavalla strategialla käännetyn tekstin tulisi olla niin sujuva, ettei kohdekielinen lukija huomaisi sen olevan käännös vaan luulisi sitä alkuperäiseksi tekstiksi. (Hytönen & Rissanen 2006, 74–75.)

Vieraannuttava käännösstrategia on kotouttavan strategian vastakohta. Kääntäjän käyttäessä vieraannuttavaa käännösstrategiaa käännetty teksti on nimensä mukaan enemmän vieraampi kuin kotoisampi. Sanastotyössä vieraannuttavaa strategiaa käyttävä sanastontekijä pyrkii pitäytymään lähdetekstin kontekstissa ja säilyttämään lähdetekstille ominaiset vieraat elementit. Lukija pyritään siis tuomaan lähemmäs lähdetekstiä, -kieltä ja -kulttuuria. Vieraannuttavan strategian käyttämiselle on monta perustetta. Yksi niistä on se, että termivastineita pidetään tarkempina kuin omakielisiä vastineita. (Pasanen 2011.) Kohdetekstin lukijalle pyritään myös tarjoamaan niin sanotusti ”vieras lukukokemus” (Hytönen & Rissanen 2006, 77).

Tämän opinnäytetyön sanastossa olen kääntänyt termit ja määritelmät enimmäkseen vieraannuttavaa käännösstrategiaa käyttäen, sillä olen ajatellut sanaston käyttäjien olevan turkinkielisiä henkilöitä suomalaisessa yhteiskunnassa. Sanaston aihe ja termit liittyvät olennaisesti suomalaiseen yhteiskuntaan ja näin ollen

termien vastineiden täytyi mielestäni olla sen mukaisia. Jos joku tämän opinnäytetyön sanaston käännetystä termivastineesta kuulostaa vieraalta sanaston käyttäjän korvaan, niin olen laatinut termin yhteyteen kuitenkin määritelmä, josta ilmenee termin tarkoitus.

5 OMA SANASTOTYÖPROSESSI

Opinnäytetyöni sanasto sisältää 67 kotoutumiseen liittyvää termiä sekä niiden määritelmät. Alun perin tarkoitukseni oli tehdä laaja maahanmuuttoalan sanasto, mutta huomasin aika pian sen olevan aiheena todella laaja ja pitävän sisällään monta eri osa-aluetta. Jouduin luopumaan alkuperäisestä ideastani ja valitsemaan yhden. Aiheen tarkka rajaaminen onkin sanastotyön ensimmäinen vaihe (Suonuuti 2006, 34). Päädyin kotoutumissanastoon, sillä kotoutuminen on minulle tuttu aihepiiri perheeni kautta eikä siitä ollut tehty vielä sanastotyötä opinnäytetyönä kieliparilla suomi–turkki.

Aiheen valitsemisen jälkeen tutustuin sanastotyöhön hieman enemmän sekä kirjallisten että internetlähteiden muodossa. Kertasin sanastotyön perusteet muun muassa Suonuutin Sanastotyön oppaasta (2006) ja etenin termityöskentelyssäni sanastotyön vaiheiden mukaan. Ensin valitsin suomenkieliset termit, sitten laadin niille määritelmät ja lopuksi siirryin vastinetyöhön. Kun sanasto oli valmis, tarkistutin sen turkin kielen opettajalla.

Sanasto on laadittu Word-taulukkoon ja se on suomen kielen aakkosjärjestyksessä. Olen merkinnyt suomen- ja turkinkielisten termien ja määritelmien lähteet sanastoon. Merkkien selitykset ja lähteet löytyvät heti sanaston jälkeen. Näin sanaston käyttäjä pystyy helposti tarkistamaan, mistä eri termit ja määritelmät ovat peräisin. Tässä luvussa kerron sanastotyöprosessistani tarkemmin.

5.1 Termien valitseminen

Sanasto sisältää 67 keskeistä kotoutumisalan termiä ja niiden määritelmät. Keräsin sanastooni termejä muun muassa omista tulkkaussanastoistani, opiskelumateriaaleista, alan kirjallisuudesta sekä luotettavista internetlähteistä. Käytin internetlähteinä tunnettuja virallisten tahojen ylläpitämiä sivustoja, kuten esimerkiksi Maahanmuuttoviraston ja Kotouttaminen.fi-internetsivuston sanastoja. Joi-tain termejä saatoinkin kerätä samalla kuin kirjoitin opinnäytetyön tietoperustaa eli

asiatekstiä, kuten esimerkiksi termin *asumisapu* löysin kirjoittaessani kappaletta *muu kotoutumistoiminta*.

Alun perin termejä oli 92, mutta päädyin jättämään osan pois, ettei sanastosta tulisi liian pitkä. En halunnut, että sanasto sisältäisi sellaisia termejä, joista ei olisi mitään hyötyä tai joita alalla ei käytetä kuin todella harvakseltaan. Pysin siihen, että sanastooni valikoituu termejä, joita käytetään alalla usein ja joihin tulkit saattaisivat etsiä vastineita. Sanasto sisältää kuitenkin jonkun verran myös niin sanottuja perustermejä kuten *turvapaikanhakija* tai *pakolainen* siitä syystä, että sanasto on tarkoitettu myös tulkkausalan opiskelijoille. Tällaiset termit muistuttavat toisiaan ja niiden käytössä mennään usein sekaisin. Termien määritelmät auttavat sanaston käyttäjiä erottamaan toisiaan muistuttavat termit toisistaan sekä ymmärtämään paremmin termien merkitykset.

5.2 Määritelmien laatiminen

Osalle termeistä annan myös määritelmät. Pysin siihen, että samalla termillä on määritelmä sekä suomen kielellä että turkin kielellä. Mielestäni jotkut termit olivat sellaisia, että ne tarvitsivat selittävän määritelmän, josta selviää termin tarkoitus. Esimerkkinä voin mainita termit *alkukartoitus* ja *palkkatuettu työ*. Aiheesta tietämättömälle henkilölle nämä termit eivät ole tuttuja eikä niiden nimestä voi suoraan päätellä, mitä ne tarkoittavat.

Ensin etsin määritelmät suomenkielisille termeille. Löysin määritelmiä monista eri lähteistä, mutta päädyin käyttämään kaikista luotettavimpia lähteitä, kuten esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämää Kotouttaminen.fi-internetsivustoa sekä Maahanmuuttoviraston ja Suomen Pakolaisavun sanastoja. Myös Kotimaisten kielten keskuksen ylläpitämä Kielitoimiston sanakirja oli hyödyllinen. Koska nämä ovat virallisten tahojen ylläpitämiä ja kaikille avoimia sivustoja, en kokenut tarvetta ottaa yhteyttä ja käyttää lupaa termien ja määritelmien käyttämiseen. Joidenkin termien määritelmät tai kuvaukset olivat hyvin pitkiä ja päädyin lyhentämään ne yksinkertaisempaan muotoon. Esimerkiksi termi *alkukartoitus* on kuvailtu Kotouttaminen.fi-internetsivustolla näin:

Alkukartoitus

Työttömille työnhakijoille, toimeentulotuen saajille ja sitä pyytävälle tehtävä kartoitus, jossa arvioidaan alustavasti työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet. Kartoituksesta vastaa kunta tai TE-toimisto. Pohjautuu kotoutumislakiin (9–10 §).

Lyhensin ja muokkasin tätä itse, sillä kuten näkyy, niin kyseessä ei ole varsinaisesti määritelmä vaan enemmänkin termin kuvaus. Se sisältää myös kolme virkettä, kun terminologisessa sanastotyössä tavoitteena olisi kiteyttää olennainen tieto yhteen virkkeeseen (Kosunen, Suhonen & Suhonen 2018). Hyvä määritelmä kertoo kaiken olennaisen eikä sisällä mitään ylimääräistä. Sanastokeskus TSK:n Terminologian sanaston (2006, 8) mukaan määritelmän tulee myös alkaa pienellä alkukirjaimella eikä virkkeen lopussa tule käyttää pistettä. Muokkasin ja määrittelin termin näin:

alkukartoitus

kunnan tai TE-toimiston tekemä kartoitus, jossa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet²

Merkitsin lähdeviitteeksi kuitenkin Kotouttaminen.fi-sivustosta käyttämäni lähde-merkinnän ², koska olen lyhentänyt määritelmän alun perin muualta löytämäni tiedon perusteella ja periaatteessa jätin siitä vain muutaman virkkeen ja sanan pois. Lähteiden merkitsemistavat on selitetty tarkemmin sanaston yhteydessä (liite1).

Toimin näin myös muutaman muun termin kohdalla. Suurimmaksi osaksi löytämäni määritelmät olivat kuitenkin lyhyitä ja hyviä eikä minun tarvinnut muuttaa niitä mitenkään. Määritelmän perästä lähdeviitteestä ilmenee, mistä määritelmä on peräisin. Jotkut termit päädyin määrittelemään itse, sillä joko löytämäni määritelmät eivät mielestäni olleet tarpeeksi kattavia tai sitten en löytänyt kunnon selkeitä määritelmiä. Laatiessani omia määritelmiä käytin hyväksi omaa tietämystäni ja internetistä saatavilla olevia tietoja.

Pienen osan termeistä jätin kokonaan ilman määritelmiä. Näitä ovat esimerkiksi *monikulttuurisuus* ja *etnisyys*. Oletan, että tämäntyyppiset termit ovat itsessään

selkeitä ja niiden tarkoituksen ymmärtää ilman tarkempaa määritelmääkin. Päädyin kuitenkin pitämään sanastossani jonkin verran näiden kaltaisia perustermejä aiemmin mainitsemaistani syystä eli siksi, koska sanasto on laadittu ammattitulkien lisäksi myös tulkkioiskelijoille. Kaikkien suomi-turkki-suomi -tulkkien äidinkieli ei myöskään välttämättä ole turkki, joten uskon termeistä olevan hyötyä siltäkin kannalta.

5.3 Vastinetyö

Kun sanaston suomenkielinen osuus oli valmis, siirryin haastavampaan osuuteen eli turkinkielisten vastineiden ja määritelmien löytämiseen. Aloitin etsimällä ensin termivastineet. Lähdin etsimään termeille turkinkielisiä vastineita muun muassa sanakirjoista ja luotettavista internetlähteistä. Sain myös paljon apua esimerkiksi InfoFinlandin käännetyistä turkinkielisistä artikkeleista, sekä TE-toimiston turkinkielisestä esitteestä *Opas työ- ja elinkeinotoimiston uudelle maahanmuuttaja-asiakkaalle* (Çalışma ve Geçim Kaynakları Bürosunun yeni göçmen müşterilerine tanıtım kılavuzu). Osan sanaston termeistä käänsin itse turkin kielelle suoraan, kuten esimerkiksi termit *kansalaisjärjestöt* ja *maistraatti*. Tällaiset termit ovat yleistermejä, joille löytyy viralliset termivastineet. Koska toinen äidinkieleni on turkki, niin kaikkien termien kohdalla minun ei tarvinnut katsoa sanakirjaa tai varmistaa termivastineen oikeellisuutta mistään muualta.

Jotkut termit, kuten esimerkiksi *työvoimakoulutus* tai *vastaanottoraha*, ovat sellaisia, joita ei löydy turkin kielestä. Tällaisten termien kohdalla valitsin vastineiksi ne, joita itse ja muutama muu tulkki kollegani käytämme tulkatessamme. Eli valitsin niin sanotusti käytetyimmät ja vakiintuneimmat termivastineet. On olemassa paljon termivastineita jotka eivät ole virallisia turkinkielisiä sanoja, mutta jotka ovat vakiintuneet Suomessa turkin kielen tulkkien käyttöön ja jotka myös asiakkaat ymmärtävät.

Kun olin saanut termivastineet laadittua, siirryin määritelmien laatimiseen. Turkinkielisille termeille oli todella vaikea löytää määritelmiä, eivätkä löytämäni mää-

ritelmät olleet läheskään yhtä kattavia kuin suomenkieliset määritelmät. Alkuvaikeuksien jälkeen löysin kuitenkin internetistä muun muassa kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön IOM:n (Uluslararası Göç Örgütü) turkinkielisen maahanmuuttoalan sanaston, joka sisältää lähes 100 sivun verran maahanmuuttoalaan liittyviä termejä ja niiden määritelmiä. Joillekin termeille löysin täydelliset määritelmät täältä.

Loput turkinkieliset määritelmät olen joko kääntänyt suomenkielisistä määritelmistä suoraan itse tai sitten olen laatinut termeille omat määritelmät. Tätä tapaa käytin suurimmassa osassa termejä. Halusin myös, että sanasto on pääosin symmetrinen, eli että tietyn termin molemmat määritelmät muistuttaisivat toisiaan sekä suomen että turkin kielellä. Käytin sanastotyössäni vieraannuttavaa käännösstrategiaa eli pyrin säilyttämään määritelmässä lähdekielen eli suomen kielen piirteet ja ominaisuudet niin hyvin kuin pystyin. Kyseessä on kuitenkin sanasto, joka käsittelee Suomeen kotoutumista ja jota käytetään suomalaisessa yhteiskunnassa. Sanastossa ilmoitan lähdeviittein, mitkä vastineet ja määritelmät ovat omat ehdotukseni.

Joillekin termeille laadin sekä oman turkinkielisen termivastineen että määritelmän. Esimerkkinä voin mainita termin *asumisapu*. En löytänyt termille mitään hyvää suomenkielistäkään määritelmää, joten laadin senkin itse lähteiden antamien selitysten perusteella. Määrittelin termin näin:

<p>asumisapu</p> <p><i>maahanmuuttajille tarjottua kotoutumista tukevaa apua, jonka tarkoituksena on auttaa omaan kotiin ja uuteen asuinympäristöön asettumista¹</i></p>	<p>yerleşme yardımı⁷</p> <p><i>göçmenlere yeni bir eve ve yeni bir çevreye yerleşmelerine yardım etmek amacıyla verilen uyum sürecini destekleyen yardımdır⁸</i></p>
--	---

Koska termi *asumisapu* on vain suomen kielessä, niin jouduin laatimaan sille sekä turkinkielisen termivastineen että määritelmän. Termivastineeksi laitoin *yerleşme yardımı*, mikä tarkoittaa sanatarkasti asettumisapua (yerleşme = asettua

asumaan, yardım = apu). Mielestäni tämä turkinkielinen termi kuvaa hyvin asumisapua. Termin määritelmän käänsin suoraan suomen kielestä turkin kielelle eli sekin on siis oma.

5.4 Sanastotyön haasteet

Sanastotyötä tehdessäni kohtasin myös jonkin verran haasteita. Eniten päänvaihava aiheutti termivastineiden oikeakielisuus ja täsmällisyys. Olin alun perin sitä mieltä, että käytän vain virallisia termivastineita, jotta sanasto olisi mahdollisimman täsmällinen ja oikeaoppinen. Kuitenkin muutaman termin kohdalla huomasin, ettei se ole välttämättä hyvä ratkaisu. Kaikki asiakkaat eivät ymmärrä joidenkin sanojen virallisia termejä, vaan he ovat tottuneet puhekielessä käytettäviin termeihin. Esimerkiksi termin *vastaanottokeskus* käänsin *kabul merkezi*, mikä tarkoittaa sanatarkasti vastaanottokeskusta (kabul = vastaanotto, merkez = keskus). Turkinkieliset asiakkaat ovat tottuneet tähän termiin ja useimmat tulkit käyttävät tätä termiä tulkatessaan. Myös InfoFinlandin vastaanottokeskuksia käsittelevissä turkinkielisissä artikkeleissa kääntäjät ovat käyttäneet tätä termivastinetta. Oikeasti vastaanottokeskusta vastaisi ehkä paremmin termi *iltica kampi*, mikä tarkoittaa sanatarkasti turvapaikkaleiriä (iltica = turvapaikka, kamp = leiri). Tätä termiä käytetään Turkissa paljon ja se on vastaanottokeskuksen virallisempi muoto. Päätin silti käyttää sanastossani tulkeille ja turkinkielisille asiakkaille tutumpaa termiä *kabul merkezi*. Lähtökohtaisesti pyrin kuitenkin siihen, että sanasto on laadittu kirjakieleen nojaten, virallisia termejä käyttäen ja vieraannuttavaa käännösstrategiaa käyttäen. Vieraannuttava käännösstrategia tuntui parhaimmalta käännöstavalta siksi, koska ajattelin sanaston käyttäjien olevan turkinkielisiä henkilöitä suomalaisessa yhteiskunnassa. Sanaston aihe ja termit liittyvät olennaisesti suomalaiseen yhteiskuntaan ja näin ollen termien vastineiden täytyi olla sen mukaisia.

Koin vaikeuksia myös laatiessani omia määritelmiä. Joudin monesti miettimään, miten luon jonkun määritelmän niin, että siitä välittyy termin olennainen sisältö ja tarkoitus yhdellä selkeällä virkkeellä. En halunnut määritelmien olevan kauhean

pitkiä, vaan lyhyitä mutta silti informatiivisia ja selkeitä. Joitain turkinkielisiä termejä ja määritelmiä saatoinkin työstää kauan, sillä halusin käännöksen olevan mahdollisimman täsmällinen.

Haasteeksi koitui myös kirjallisuuden löytäminen. Kotoutumiseen liittyviä internet-lähteitä oli huomattavasti enemmän kuin kirjallisia. En esimerkiksi käyttänyt turkinkielisiä kirjallisia lähteitä sanastotyössäni ollenkaan, sillä kotoutumiseen liittyviä turkinkielisiä kirjoja en saanut käyttööni. Turkinkielisessä vastinetyössä käytin internet-lähteitä ja sanakirjoja, ja esimerkiksi aiemmin mainitsemani kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön IOM:n turkinkielinen maahanmuuttosanasto oli todella hyödyllinen. Suomenkielisiä lähteitä oli sen sijaan paljon enemmän ja niitä hyödynsinkin sekä kirjoina että internet-lähteiden muodossa.

Löytämieni sanastojen sekä lähteiden luotettavuuden arviointi oli myös omalta osaltaan haastavaa. Internetistä löytyy paljon erilaisia sanastoja, mutta koska kaikkien luotettavuudesta en voinut olla täysin varma, päädyin käyttämään vain tunnettuja ja virallisten tahojen ylläpitämiä sanastoja kuten Maahanmuuttoviraston ja Suomen Pakolaisavun sanastoja sekä työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämän Kotouttaminen.fi-internetsivuston sanastoa. Näitä käyttäessäni minun ei tarvinnut miettiä, että onko saamani tieto oikeaa vai väärää, vaan pystyin suoraan luottamaan tiedon oikeellisuuteen.

5.5 Sanaston arviointi

Sanastoni turkinkielisen osuuden arvioi turkin kielen opettaja. Sain kommentteja turkinkielisten termivastineiden ja määritelmien oikeellisuudesta sekä neuvoja kielioppiin liittyen. Vaikka turkki on toinen äidinkieleni, se on suomen kieleen verrattuna heikompi ja tarvitsin apua varsinkin kieliopin osalta. Opettaja antoi kommentteja ja teki parannusehdotuksia noin 15 termin kohdalla. Niistä oli paljon apua ja vaihdoin suurimman osan termeistä opettajan ehdotusten mukaan. Jätin sanastoon kuitenkin muutamia itse kääntämiäni termivastineita. Annan seuraava-

vaksi muutamia esimerkkejä ja kerron lyhyesti perustellen, miksi olen joko pitäytynyt omassa termivastineessani tai vaihtanut opettajan ehdottamaan vastineeseen.

Termin *aikuiskoulutus* käänsin *yetişkin eğitimi*, mikä tarkoittaa sanatarkasti aikuiskoulutusta (*yetişkin* = aikuinen, *eğitim* = koulutus). Turkin kielen opettaja ehdotti vastineeksi *yaygın eğitim*, mikä tarkoittaa puolestaan kokonaisvaltaista koulutusta. En ollut aikaisemmin kuullut tätä termiä, mutta kun katsoin mitä se tarkoittaa, niin se vastasi täydellisesti Suomen aikuiskoulutusta. Vaihdoin termivastineen opettajan ehdottamaan vastineeseen, sillä se on näistä termeistä virallisempi.

Termille *alkukartoitus* opettaja ehdotti vastineeksi *başlangıç analizi*, mikä tarkoittaa turkiksi alkuarviointia. Jätin termille kuitenkin oman vastineeni *ilk değerlendirme* (*ilk* = ensimmäinen, *değerlendirme* = arviointi), sillä se on Suomessa tulkkipiireissä käytetympi ja ymmärrettävämpi termivastine. Molemmat ovat kyllä oikein, mutta esimerkiksi InfoFinlandin turkinkielisissä artikkeleissa (Sizin dilinizde Finlandiya) kääntäjät ovat käyttäneet enimmäkseen valitsemaani termiä *ilk değerlendirme*.

Termille *integraatio* olin laittanut vastineeksi *entegrasyon* (= integraatio). Opettaja ehdotti vastineeksi myös termiä *uyum*, mikä tarkoittaa mukautumista. Päätin lisätä opettajan ehdotuksen oman vastineeni viereen, sillä se on erinomainen vastine ja kuvaa integraation merkitystä. Toimin näin myös muutaman muun termin kohdalla ja lisäsin joihinkin termivastineisiin ylimääräisiä kuvaavia sanoja opettajan kommenttien perusteella.

Vaihdoin termille *kumppanuusohjelma* luomani vastineen *iş birliği programı* (= yhteistyöohjelma) opettajan ehdottamaan vastineeseen *iş ortaklığı programı* (työkumppanuusohjelma). Pidin opettajan vastineesta enemmän ja kun etsin tarkemmin tietoa, niin löysin monia turkinkielisiä kumppanuusohjelmia, joissa käytettiin opettajan vastinetta.

Koin termin *muunkielinen* kanssa haasteita. Olin alun perin kääntänyt termin turkiksi *yabancı dil konuşan kişi*, mikä tarkoittaa sanatarkasti vierasta kieltä puhuvaa henkilöä. En löytänyt millään termille oikeaa virallista vastinetta. Turkin kielen opettaja ehdotti kuitenkin vastineeksi *diğer diller*, mikä tarkoittaa *muuta kieltä*, ja perusteli sen sillä, että sillä voidaan tarkoittaa myös joissain asiayhteyksissä muun kielistä henkilöä. Hän myös sanoi, että minun kääntämäni vastine voidaan ymmärtää niin, että vierasta kieltä puhuva henkilö voi olla kuka tahansa, vaikka oman maan kansalainen, joka osaa puhua jotain toista vierasta kieltä. Ymmärsin, että opettaja oli oikeassa ja päätin vaihtaa termivastineeksi *diğer dilli*, mikä tarkoittaa enemmän *muunkielinen* ja on oman vastineeni ja opettajan termiehdotuksen sekoitus.

Muutamalle termille olin laittanut vastineeksi verbin, kuten esimerkiksi termille *oma-aloitteisuus* olin laittanut vastineeksi *kendiliğinden iş yapmak* (= tehdä oma-aloitteisesti jotakin). Opettajalta sain termiehdotuksen *girişkenlik*, joka tarkoittaa virallisesti oma-aloitteisuutta. Tämä oli minulle uusi termi, sillä en aiemmin tiennyt termin *oma-aloitteisuus* virallista turkinkielistä vastinetta. Vaihdoin opettajan termiehdotukseen.

Termin *oppisopimuskoulutus* vastineeksi olin laittanut *işte öğrenim sözleşmesi*, mikä tarkoittaa koulutuksessa oppimisen sopimusta. Opettajan ehdotus tälle oli *çıraklık eğitimi*. Çırak tarkoittaa oppipoikaa eli opiskelijaa, joka on niin sanotusti oppimisiässä. Päätin jättää tälle termille oman termivastineeni, sillä kun otin opettajan termiehdotuksesta selvää, niin *çıraklık eğitimi* on tarkoitettu 14–18-vuotiaille opiskelijoille, vaikka sen sisältö muuten vastaa melkein täydellisesti Suomen oppisopimuskoulutusta.

Myös seuraavan termin kohdalla pitäydyin omassa termivastineessani. *Syrjinnälle* löytämäni vastine oli *ayrımcılık*. Opettajan termiehdotus oli *dışlanmak*, mikä myös tarkoittaa syrjintää, mutta ehkä eri asiayhteydessä. Jätin oman vastineeni siksi, koska tässä kotoutumissanastossa syrjinnällä ei tarkoiteta pelkästään normaalia syrjintää vaan myös yhteiskunnallista syrjintää. Opettajan ehdotus *dışlanmak* on enemmän pelkkää ulkopuolelle jättämistä.

Sain turkin kielen opettajalta myös parannusehdotuksia kielellisesti ja hän korjasi muun muassa muutamien virkkeiden sanajärjestystä ja kirjainvalintoja. Olin tyytyväinen opettajan antamaan palautteeseen ja korjauksiin, ja hänestä oli suuri apu sanaston viimeistelyssä.

6 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tuotteena syntyi suomi–turkki kotoutumissanasto. Päädyin valitsemaan opinnäytetyöni aiheeksi sanastotyön siksi, koska olen ammatissa toimiva kaksikielinen asioimistulkki ja halusin päästä hyödyntämään kaksikielisyttäni opinnäytetyössä. Tavoitteena oli laatia kattava ja luotettava kotoutumiseen liittyvä sanasto. Lopulliseen sanastoon valikoitui 67 kotoutumisalan termiä ja niiden määritelmät.

Opinnäytetyötä oli mielenkiintoista, kehittävää ja antoisaa tehdä. Kotoutuminen on itse aihealueeltaan minulle hyvin tuttu myös tulkin tehtävien ulkopuolella, sillä perheessäni ja tuttavapiirissäni on hiljattain Suomeen muuttaneita ja kotoutumisen läpikäyneitä henkilöitä. Kotoutumiseen liittyvät asiat olivat siis hyvin tuoreessa muistissa.

Opinnäytetyötä kirjoittaessani kehityin tulkkina monella tapaa. Ensimmäkin, kartutin sanavarastoani sekä suomeksi että turkiksi. Vaikka aihe oli tuttu ja tiesin etukäteen mitä osa termeistä tarkoittaa, niin joukkoon mahtui myös paljon uusia termejä molemmilla kielillä. Sain myös olla sanastotyössä kääntäjän roolissa ja luoda uusia termivastineita sekä määritelmiä. Se oli haastavaa, joskin antoisaa työtä. Termien parissa työskentely oli aikaa vievää, sillä täytyi miettiä tarkkaan, mikä vastine vastaisi parhaiten lähdetekstin kontekstia ja tarkoitusta. Samalla täytyi miettiä, miten saada kohdekielen lukijat ymmärtämään termin tarkoitus. Vaikka välillä koinkin vaikeuksia, niin koin myös paljon onnistumisen tunteita etenkin sanastotyön loppuvaiheessa.

Tulkkina huomasin myös, miten huolellinen valmistautuminen on todella tärkeää. Jokin termi, jonka olin luullut aiemmin tarkoittavan jotain muuta, saattoikin tarkoittaa aivan eri asiaa. Termien määritelmiin eli merkityksiin kannattaa siis aina paneutua. Tulkin tehtävänä ei ole tulkata vain sanoja, vaan merkitys täytyy tietää, jotta tulkkaus olisi kattavaa ja oikeaoppista.

Huomasin myös, että jokaisella tulkilla on omat termivastineensa ja on aina tulkin oma valinta, mitä termiä käyttää missäkin tilanteessa ja minkä kokee oikeaksi. Tämän huomasin saatuani turkin kielen opettajan kommentit sanastostani ja termeistäni. Joillekin termeille vaihdoin opettajan ehdottaman termivastineen, mutta joidenkin kohdalla taas pitäydyin omassani. Ei ole välttämättä vain yhtä oikeaa termivastinetta, vaan niitä saattaa olla useampi. Opin sanastotyötä tehdessäni käyttämään myös eri lähteitä ja hakukoneita, ja tiedän, mistä ja miten lähdän joskus etsimään turkinkielisiä vastineita tai määritelmiä eteen tuleville vieraille sanoille.

Uskon, että tulkit pystyvät hyödyntämään kotoutumissanastoani tulkatessaan ja valmistautuessaan toimeksiantoihin. Sanastoa pystyvät hyödyntämään myös kääntäjät ja esimerkiksi turkkilaiset tai turkin kieltä puhuvat maahanmuuttajat, jotka eivät osaa vielä suomea. Opinnäytetyön tietoperustasta voivat lisäksi hyötyä minkä kielen tulkit tahansa, sillä se antaa yleistietoa kotoutumiseen ja sen parissa tulkkaamiseen liittyen. Sanastosta on varmasti hyötyä myös tulkkiopiskelijoille, sillä itse opintojen alkuvaiheessa kaipasin tämän tyyppisiä sanastoja. Valitettavasti valmiita sanastoja ei ole tulkeille paljoa saatavilla, varsinkin kun kieliä ja aihealueita on niin monta. Jokaisen tulkin täytyy yleensä laatia tulkkaussanastonsa itse. Tämän sanaston tehtävänä on siis helpottaa alalla työskentelevien tulkkien työtä.

Sanastotyötä ja sanastoani voi jokainen jatkaa ja kehittää itse, esimerkiksi laajentamalla aihealuetta kattavammaksi maahanmuuttoalan sanastotyöksi. Sanastostani voisi myös tehdä oman version muilla kielillä, sillä luulen, että kattavien sanastojen puute koskee muitakin kieliä kuin vain turkin kieltä. Koska olen jo laatinut suomenkielisille termeille valmiit määritelmät, niin tulkkien tarvitsisi vain etsiä vastineet ja tarvittaessa määritelmät omalla kielellään. Toivottavasti sanastostani on apua sitä tarvitseville.

LÄHTEET

- A 570/2011. Valtioneuvoston asetus kotoutumisen edistämiseen liittyvästä alkukartoituksesta. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110570>
- Akıncı B., Gedik E. & Nergiz A. (2015). Uyum Süreci Üzerine Bir Değerlendirme: Göç ve Toplumsal Kabul. Göç Araştırmaları Dergisi. Saatavilla <http://www.gam.gov.tr/files/sayi2-2.pdf>
- Hytönen N. & Rissanen T. (2006). *Käden käänteessä. Viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä.* (s. 71–110). Helsinki: Finn Lectura.
- InfoFinland. Sizin dilinizde Finlandiya. Saatavilla 14.11.2019 <https://www.infofinland.fi/tr/ana-sayfa>
- InfoFinland. Suomen sosiaaliturva. Saatavilla 20.10.2019 <https://www.infofinland.fi/fi/elama-suomessa/maahanmuuttajana-suomessa/suomen-sosiaaliturva>
- Jasinskaja-Lahti I. & Perhoniemi R. (2006). *Maahanmuuttajien kotoutuminen pääkaupunkiseudulla.* Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Kela. Perustoimeentulotuki kansainvälisissä tilanteissa. Saatavilla 10.10.2019 <https://www.kela.fi/toimeentulotuki-ulkomaalaiset>
- Kela. Suomen sosiaaliturva. Saatavilla 10.10.2019 <https://www.kela.fi/suomen-sosiaaliturva>
- Kosola J. (2011). Alkukartoitus. Kielitaidon testit. Teoksessa K. Kivisik, H. Mentula & L. Nissilä (toim.), *Opas aikuisten maahanmuuttajien kotoutuskoulutukseen* (s. 17–24). Helsinki: Opetushallitus.
- Kosunen R., Suhonen M. & Suhonen S. (1/2018). Sanastokeskus TSK – termien ja käsiteanalyysien asiantuntija. Kielikello. Kielenhuollon tiedotuslehti. Saatavilla <https://www.kielikello.fi/-/sanastokeskus-tsk-termien-ja-kasiteanalyysin-asiantuntija>
- Kotimaisten kielten keskus. Yleiskieli ja sen huoltaminen. Saatavilla 18.6.2019 https://www.kotus.fi/kielitieto/yleiskieli_ja_sen_huoltaminen#Mityleiskiellion

- Kotouttaminen. Alkukartoitus. Saatavilla 10.7.2019 <https://kotouttaminen.fi/alkukartoitus>
- Kotouttaminen. Järjestöjen tuki. Saatavilla 15.7.2019 <https://kotouttaminen.fi/jarjestojen-tuki>
- Kotouttaminen. Kotouttamisen kumppanuusohjelma. Saatavilla 10.7 <https://kotouttaminen.fi/kumppanuusohjelma>
- Kotouttaminen. Kotoutumisen alkuun. Saatavilla 18.11.2019 <https://kotouttaminen.fi/kotoutumisen-alkuun>
- Kotouttaminen. Kotoutumissuunnitelma. Saatavilla 12.7.2019 <https://kotouttaminen.fi/kotoutumissuunnitelma>
- Kotouttaminen. Kunnan kotouttamisohjelma. Saatavilla 5.9.2019 <https://kotouttaminen.fi/kunnan-kotouttamisohjelma>
- Kotouttaminen. Kunnan peruspalvelut. Saatavilla 9.7.2019 <https://kotouttaminen.fi/kunnan-palvelut>
- Kotouttaminen. Laatimisen aikataulu ja suunnitelman kesto. Saatavilla 13.7.2019 <https://kotouttaminen.fi/laatimisen-aikataulu-ja-suunnitelman-kesto>
- Kotouttaminen. Laki kotoutumisen edistämisestä. Saatavilla 15.7.2019 <https://kotouttaminen.fi/laki-kotoutumisen-edistamisesta>
- Kotouttaminen. Muut toimijat. Saatavilla 15.7.2019 <https://kotouttaminen.fi/muut-toimijat>
- Kotouttaminen. Paikallishallinto. Saatavilla 9.7.2019 <https://kotouttaminen.fi/paikallishallinto>
- Kotouttaminen. Tulkkaus. Saatavilla 20.11.2019 <https://kotouttaminen.fi/tulkkaus>
- Kotouttaminen. Valko, Valtion kotouttamisohjelma. Saatavilla 14.6.2019 <https://kotouttaminen.fi/valko>
- Kotouttaminen. Vastaanottokeskukset. Saatavilla 15.7.2019 <https://kotouttaminen.fi/vastaanottokeskukset>
- L 1386/2010. Laki kotoutumisen edistämisestä. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>
- Maahanmuuttovirasto. Tietopankki. Vastaanottokeskukset. Saatavilla 15.7.2019 <https://migri.fi/tietopankki/vastaanottokeskukset>

- Maahanmuuttovirasto. Tilastot. Saatavilla 15.9.2019 <https://tilastot.migri.fi/#decisions/23330?start=588>
- Mauno P. (13.9.2018). Maahanmuuttajien yritykset ovat usein kantaväestön yrityksiä pienempiä. Kaleva. Saatavilla <https://www.kaleva.fi/uutiset/talous/tutkimus-turkkilaiset-ja-pohjois-afrikasta-tulleet-maahanmuuttajat-tyollistyvat-suomessa-yrittajiksi-itaisen-euroopan-maahanmuuttajat-harvemmin/804752/>
- Opetushallitus (2007). *Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus. Suositus opetussuunnitelmaksi*. Helsinki: Opetushallitus.
- Opetushallitus (2012). Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet. Saatavilla https://kotouttaminen.fi/documents/3464316/4201921/139342_aikuisten_maahanmuuttajien_kotoutumiskoulutuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2012.pdf/acfa8b85-e7c3-40e1-b7c1-9c722869cf55/139342_aikuisten_maahanmuuttajien_kotoutumiskoulutuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2012.pdf
- Pasanen, P. (2011). Kotouttaminen ja vieraannuttaminen sanastontekijän vastinetyössä. Saatavilla 20.10.2019 <http://www.terminfo.fi/sisalto/kotouttaminen-ja-vieraannuttaminen-sanastontekijan-vastinetyossa-170.html>
- Rasilainen, L. (2016). *Kotoutuminen kuntoon! Ehdotuksia kotoutumista tukevan koulutuksen parantamiseksi*. Helsinki: Visio Opintokeskus.
- Salokangas T. & Tossavainen T. (1999). *Ikääntyvän maahanmuuttajan kotoutuminen*. Ituja vanhustyöhön 2/1999. Vanhustyön keskusliitto.
- Sanastokeskus TSK. Sanastotyö ja ontologiatyö. Mitä terminologinen sanastotyö on ja mihin sitä tarvitaan? Saatavilla 17.11.2019 http://www.tsk.fi/tsk/fi/sanastoty%C3%B6_-_mit%C3%A4%2C_miksi_ja_kenelle%3F-8.html
- Sanastokeskus TSK. Sanastotyön ja ontologiatyön tekijät. Saatavilla 17.6.2019 http://www.tsk.fi/tsk/fi/sanastoty%C3%B6n_ja_ontologiaty%C3%B6n_tekij%C3%A4t-15.html
- Sanastokeskus TSK. TEPA-termipankki. Määritelmä. Saatavilla 17.6.2019 <http://www.tsk.fi/tepa/fi/haku/m%C3%A4%C3%A4ritelm%C3%A4>

- Sanastokeskus TSK. TEPA-termipankki. Prima vista -käännös. Saatavilla 20.11.2019 <http://www.tsk.fi/tepa/fi/haku/prima%20vista>
- Sanastokeskus TSK. TEPA-termipankki. Sosiaaliturva. Saatavilla 16.11.2019 <http://www.tsk.fi/tepa/fi/haku/sosiaaliturva>
- Sanastokeskus TSK. TEPA-termipankki. Vastine. Saatavilla 17.6.2019 <http://www.tsk.fi/tepa/fi/haku/vastine>
- Sanastokeskus TSK (2006). Terminologian sanasto. Helsinki. Saatavilla <http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/TerminologianSanasto.pdf>
- Saukkonen, P. (2016). *Maahanmuuttajien kotoutuminen Helsingissä*. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. Osallisuuden edistäminen. Saatavilla 10.10.2019 <https://stm.fi/maahanmuuttajien-hyvinvointi>
- Suomalainen J. (1/2002). Erikoiskielistä yleiskieleen – termeistä sanoiksi. *Kielikello*. Kielenhuollon tiedotuslehti. Saatavilla <https://www.kielikello.fi/-/erikoiskielista-yleiskieleen-termeista-sanoiksi>
- Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto (2013). Asioimistulkin ammattisäännöstö. Saatavilla 8.8.2019 https://www.sktl.fi/@Bin/280271/Asioimistulkin_ammattiss%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6st%C3%B6.pdf
- Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto. Tulkkausta eri menetelmillä. Saatavilla 20.11.2019 https://www.sktl.fi/kaantaminen_ja_tulkkaus/tulkiksi/tulkkausta-eri-menetelmilla/
- Suonuuti, H. (2006). *Sanastotyön opas* (2. uud. p.). Helsinki: Sanastokeskus TSK.
- TE-Palvelut. Alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma. Saatavilla 13.7.2019 https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/tukea_tyollistymiseen/kotoutumispalvelut/alkukartoitus/index.html
- Tieteen termipankki. Sanastotyö. Saatavilla 17.6.2019 <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Terminologiaoppi:sanastoty%C3%B6>
- Tieteen termipankki. Skoposteoria. Saatavilla 20.10.2019 <https://tieteentermipankki.fi/wiki/K%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6stiede:skoposteoria>
- Tilastokeskus. Ulkomaan kansalaiset. Saatavilla 10.8.2019 <https://www.tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulko-maan-kansalaiset.html>

- Työ- ja elinkeinoministeriö. Maahanmuuttajien kotouttaminen. Saatavilla 15.7.2019 <https://tem.fi/maahanmuuttajien-kotouttaminen>
- Työ- ja elinkeinoministeriö (10.12.2013). TE-Palvelujen asiakkuuslinjaukset. Saatavilla https://kotouttaminen.fi/documents/3464316/4201921/TE-palvelujen_asiakkuuslinjaukset_101213.pdf/2a0b723f-03c8-4487-ad6b-1d1b7f9a3fda/TE-palvelujen_asiakkuuslinjaukset_101213.pdf.pdf
- Valtonen K. (1999). *Pakolaisten kotoutuminen Suomeen 1990-luvulla*. Helsinki: Työministeriö.
- Vehmas-Lehto, I. (2010). Termit kääntäjän näkökulmasta. *Käännösteoria, ammattikielet ja monikielisyys*. VAKKI:n julkaisut, N:o 37, 361–372. Saatavilla http://www.vakki.net/publications/2010/VAKKI2010_Vehmas-Lehto.pdf

LIITE 1. Kotoutumissanasto suomi–turkki

Lähteet on merkitty sanastoon numeroilla 1-10. Merkkien selitykset ja lähteet löytyvät sanaston lopusta.

SUOMI	TURKKI
aikuiskoulutus <i>aikuisille järjestetty koulutus¹</i>	yaygın eğitim <i>yetişkinlere yönelik eğitim⁸</i>
alkukartoitus <i>kunnan tai TE-toimiston tekemä kartoitus, jossa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan opiskelu-, työllistymis- ja muut kotoutumisvalmiudet²</i>	ilk değerlendirme <i>belediye veya Çalışma ve Geçim Kaynakları Bürosunun göçmenlere iş bulmaları ve eğitim görmeleri için gerçekleştirdiği bir değerlendirme⁹</i>
alkuvaiheen palvelut <i>alkuvaiheen palveluihin kuuluvat perustieto, ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma²</i>	başlangıç hizmetleri⁷ <i>başlangıç hizmetleri temel bilgi, danışmanlık, ilk değerlendirme ve uyum sağlama planı içerir⁹</i>
arkielämä	günlük yaşam
asumisapu <i>maahanmuuttajille tarjottua kotoutumista tukevaa apua, jonka tarkoituksena on auttaa omaan kotiin ja uuteen asuinympäristöön asettumista¹</i>	yerleşme yardımı⁷ <i>göçmenlere yeni bir eve ve yeni bir çevreye yerleşmelerine yardım etmek amacıyla verilen uyum sürecini destekleyen yardımdır⁸</i>
etnisyys	etnisite
etuus <i>henkilön aseman tai elämäntilanteen perusteella myönnettävä rahallinen etu¹</i>	paralı yardım <i>kişinin durumuna veya yaşam durumuna göre verilen paralı destek⁸</i>
henkilöllisyystodistus	kimlik
henkilötunnus	kimlik numarası

<p>integraatio (maahanmuutossa)</p> <p><i>maahanmuuttajan maahan kotoutuminen kotouttamistoimien avulla¹</i></p>	<p>entegrasyon, uyum</p> <p><i>göçmenlerin hem birey hem de grup olarak toplumun bir parçası kabul edildiği bir süreç¹⁰</i></p>
<p>kansainvälistä suojelua saava</p> <p><i>henkilö, joka on saanut pakolais- aseman tai oleskeluluvan toissijai- sen suojelun tai humanitaarisen suojelun perusteella²</i></p>	<p>uluslararası koruma altında olan kişi</p> <p><i>mülteci statüsünü veya oturma iznini ikincil koruma ya da insancıl müdahaleye dayanarak almış kişi⁹</i></p>
<p>kansalaisjärjestöt</p>	<p>sivil toplum kuruluşları</p>
<p>Kansaneläkelaitos, Kela</p> <p><i>valtion laitos, jonka vastuulla on Suomessa asuvien perusturvasta huolehtiminen¹</i></p>	<p>Halk Emeklilik Kurumu</p> <p><i>Finlandiya'da yaşayanların temel güvenliği ve ihtiyaçlarından sorumlu olan devlet kurumu⁸</i></p>
<p>Kela-kortti</p> <p><i>Kansaneläkelaitoksesta sairausvakuutuksen piiriin kuuluville annettava henkilökortti, sairausvakuutus-kortti⁶</i></p>	<p>Kela kartı</p> <p><i>Halk Emeklilik Kurumu tarafından Finlandiya sağlık sigortası kapsamında bulunan kişilere verilen bir kart⁹</i></p>
<p>kielikurssi</p>	<p>dil kursu</p>
<p>kielitaidon lähtötasotesti</p> <p><i>testi, jonka avulla arvioidaan maahanmuuttajan suomen kielen lähtötaso¹</i></p>	<p>dil becerisi başlangıç seviye testi</p> <p><i>göçmenin Fince dilinin başlangıç seviyesini değerlendirmek için yapılan bir test⁸</i></p>
<p>kiintiöpakolainen</p> <p><i>YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n pakolaiseksi katsoma henkilö, jolle on myönnetty oleskelulupa valtion talousarviossa vahvistetussa pakolaiskiintiössä³</i></p>	<p>kontenjan mültecisi</p> <p><i>Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği UNHCR'nin mülteci olarak kabul ettiği ve devlet bütçesinde onaylanmış mülteci kotasında oturma izni verilmiş kişi⁹</i></p>
<p>kotikunta</p>	<p>ikamet yeri</p>
<p>kotoutuminen</p> <p><i>prosessi, jonka tavoitteena on, että maahanmuuttaja kokee olevansa yhteiskunnan täysivaltainen jäsen⁵</i></p>	<p>uyum sağlamak, entegrasyon</p> <p><i>göçmenin kendini yeni toplumun eşit bir üyesi olarak hissetmesinin sürecidir⁹</i></p>

<p>kotoutumisen edistäminen</p> <p><i>maahanmuuttajan kotoutumisprosessin tukeminen viranomaisten tai muiden toimijoiden toimenpiteillä²</i></p>	<p>uyum sağlamayı desteklemek</p> <p><i>yetkililer ve diğer kurumlar tarafından sunulan hizmetler ile göçmenin uyum sağlamasını desteklemek⁹</i></p>
<p>kotoutumiskoulutus</p> <p><i>sisältää suomen tai ruotsin kielen opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä sekä muita yhteiskunnallisia valmiuksia²</i></p>	<p>uyum sağlama eğitimi</p> <p><i>Fince ya da İsveççe öğretiminin yanı sıra iş hayatına girmeyi ve eğitime devam etmeyi kolaylaştıracak, ayrıca diğer toplumsal becerileri geliştirecek bir eğitimidir⁹</i></p>
<p>kotoutumislaki</p>	<p>uyum sağlama kanunu⁷</p>
<p>kotoutumispalvelut</p> <p><i>palvelut, jotka auttavat maahanmuuttajaa kotoutumaan¹</i></p>	<p>uyum sağlama hizmetleri</p> <p><i>göçmenin uyum sağlamasına yardımcı olan hizmetler⁸</i></p>
<p>kotoutumissuunnitelma</p> <p><i>maahanmuuttajan yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joita hän tarvitsee kotoutukseen²</i></p>	<p>uyum sağlama planı</p> <p><i>göçmenin uyum sağlama sürecinde ihtiyacı olan hizmetleri içeren kişisel bir plan⁹</i></p>
<p>koulutuskokeilu</p> <p><i>enintään 10 päivää kestävä oppilaitoksessa tapahtuva alaan tutustuminen¹</i></p>	<p>mesleki eğitim denemesi</p> <p><i>bir eğitim kurumunda gerçekleşen ve en fazla 10 gün süren meslekle tanışma amaçlı bir deneyim⁸</i></p>
<p>kumppanuusohjelma</p> <p><i>ohjelma, joka tuo kotoutumisen parissa työskentelevät toimijat yhteen ja kehittää niiden välistä yhteistyötä¹</i></p>	<p>iş ortaklığı programı⁷</p> <p><i>uyum sağlama alanında çalışan yetkilileri bir araya getiren ve aralarındaki iş birliğini geliştiren bir program⁸</i></p>
<p>maahanmuuttaja</p> <p><i>maasta toiseen muuttava henkilö²</i></p>	<p>göçmen</p> <p><i>ülkeden göç eden kişi¹⁰</i></p>
<p>Maahanmuuttovirasto, Migri</p> <p><i>virasto, joka toteuttaa Suomen maahanmuuttopolitiikkaa ja käsitte-</i></p>	<p>Göçmenlik Dairesi</p> <p><i>Finlandiya'da ikamet etmek, Finlandiya'ya ziyaret etmek, Finlandiya'ya</i></p>

<i>lee maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen ja kansalaisuuteen liittyviä asioita¹</i>	<i>iltica etmek veya Finlandiya vatandaşları olmak isteyenlerin başvurularını değerlendiren bir kurum⁸</i>
maistraatti	Nüfus Dairesi
monikulttuurisuus	çok kültürlülük
muunkielinen	diğer dilli
määräaikainen työsopimus	belirli süreli iş sözleşmesi
neuvonta (kotouttamisessa) <i>viranomaisten antamaa ohjausta kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista²</i>	danışmanlık <i>yetkililerin uyum sağlama hizmetleri ile ilgili verdiği danışmanlık⁹</i>
oikeudet ja velvollisuudet	haklar ve sorumluluklar
oleskelulupa <i>valtion jollekin tietylle henkilölle myöntämä määräaikaista tai pysyvää lupaa asua valtiossa alueella⁴</i>	oturma izni <i>bir devletin yetkili mercileri tarafından bir yabancıya verilen ve belgenin geçerliliği süresince yabancının o devlette yaşama hakkı bulunduğu teyit eden belge¹⁰</i>
oleskelulupa, ensimmäinen <i>ensimmäinen, yleensä vuodeksi kerrallaan myönnettävä oleskelulupa¹</i>	ilk oturma izni <i>genelde bir yıl süreliğine verilen ilk oturma izni⁸</i>
oleskelulupa, jatkuva <i>aiemman oleskeluluvan jatkaminen enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan¹</i>	sürekli oturma izni <i>daha önce verilen oturma izninin en fazla dört yıl süreliğine uzatılması⁸</i>
oleskelulupa, pysyvä <i>oleskelulupa, jonka voimassaoloaika ei ole rajoitettu³</i>	kalıcı oturma izni <i>sınırsız süreli oturma izni⁹</i>
oleskelulupakortti <i>Maahanmuuttoviraston myöntämä kortti, jolla muut kuin EU-kansalaiset todistavat oleskeluoikeutensa Suomessa³</i>	oturma kartı <i>AB vatandaşları dışında diğer ülke vatandaşları Finlandiya’da ikamet etme haklarını kanıtlamak için</i>

	<i>Göçmenlik Dairesinin verdiği bir kart⁹</i>
oma-aloitteisuus	girişkenlik
omaehtoinen opiskelu <i>työttömyysetuudella tuettu TE-toimiston koulutusmuoto, jossa opiskelija hankkii opiskelupaikkansa itse¹</i>	isteğe bağlı eğitim <i>öğrencinin kendi bulduğu ve işsizlik yardımı aldığı Çalışma ve Geçim Kaynakları Bürosu tarafından desteklenen eğitim⁸</i>
oppisopimuskoulutus <i>koulutusmuoto, jossa oppilas valmistuu ammattiin suorittamalla teoreettisia opintoja sekä tekemällä työpaikalla käytännön työtehtäviä⁶</i>	işte öğrenim sözleşmesi <i>mesleki eğitimi görmenin ve çalışmanın birleşimi; bir kişinin eğitim gördüğü mesleği o mesleğin işyerinde çalışıp öğrenmesi⁸</i>
osallisuus <i>yhteiskunnalliseen kokonaisuuteen kuuluminen ja osallistuminen sen toimintaan sosiaalisesti, taloudellisesti tai poliittisesti¹</i>	katılım <i>toplumsal bütünlüğe ait olma ve toplumsal etkinliklere sosyal, ekonomik veya politik olarak katılma⁸</i>
pakolainen <i>henkilö, jolle on myönnetty kansainvälistä suojelua kotimaansa ulkopuolella⁴</i>	mülteci <i>başka bir ülkeye sığınan ve uluslararası koruma altında olan kişi⁸</i>
palkkatuettu työ <i>työ, jossa TE-toimisto korvaa työnantajalle osan työttömän työnhakijan palkkakustannuksista palkkatuella¹</i>	maaş destekli iş <i>çalışma sürecinde Çalışma ve Geçim Kaynakları Bürosu işverenin işçinin maaşını karşılayabilmesi için yardım etmektedir⁸</i>
perheenyhdistäminen <i>oleskeluluvan myöntäminen ulkomaalaiselle perhesiteen perusteella¹</i>	aile birleşimi <i>aile bağları temelinde yabancı uyruklu birine oturma izni verilmesi⁸</i>
peruspalvelut <i>kaikille kansalaisille järjestettävää julkisia palveluja⁶</i>	temel hizmetler <i>herkes tarafından eşit olarak erişilebilen belediye kamu hizmetleri⁸</i>

<p>siirtolainen</p> <p><i>henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan⁶</i></p>	<p>göç eden kişi</p> <p><i>kalıcı olarak başka bir ülkeye taşınan bir kişi⁸</i></p>
<p>sosiaaliturva</p> <p><i>yhteiskunnan antama taloudellinen turva sairauden, työttömyyden tms. varalta⁶</i></p>	<p>sosyal güvence</p> <p><i>hastalık, işsizlik vs. durumlardan kaynaklanan kazanç kaybının neden olacağı ekonomik ve sosyal zorluklara karşı devlet tarafından sağlanan finansal güvenlik⁸</i></p>
<p>syrjintä</p> <p><i>henkilöä kohdellaan eriarvoisesti verrattuna siihen, miten jotakuta muuta kohdellaan vastaavanlaisessa tilanteessa²</i></p>	<p>ayrımcılık</p> <p><i>aynı durumda olanlara farklı muamele yapmaktır⁹</i></p>
<p>syrjäytyminen</p>	<p>toplumun dışında kalmak</p>
<p>toimeentulo</p> <p><i>itsenäisen selviytymisen kannalta välttämättömien tarpeiden turvaaminen¹</i></p>	<p>geçim</p> <p><i>temel ihtiyaçlarının karşılanması⁸</i></p>
<p>toimeentulotuki</p> <p><i>sairauden, työttömyyden tms. takia itseään elättämään kykenemättömälle maksettava sosiaaliavustus⁶</i></p>	<p>geçim desteği</p> <p><i>hastalık, işsizlik vs. nedeniyle kendini geçindiremeyen birine ödenen paralı yardım⁸</i></p>
<p>tulkkauspalvelut</p>	<p>tercüme hizmetleri</p>
<p>turvapaikanhakija</p> <p><i>henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta³</i></p>	<p>sığınmacı</p> <p><i>zulüm veya ciddi zarardan korunmak amacıyla, kendi ülkesi dışında bir ülkede güvenlik arayışında olan kişi¹⁰</i></p>
<p>Työ- ja elinkeinotoimisto, TE-toimisto</p> <p><i>työnhakijoille, työnantajille ja yrittäjille julkisia neuvontapalveluja antava virasto⁶</i></p>	<p>Çalışma ve Geçim Kaynakları Bürosu</p> <p><i>iş arayanlara, işverenlere ve girişimcilere danışmanlık hizmetleri sunan bir kurum⁸</i></p>
<p>työkokeilu</p>	<p>iş denemesi</p>

<i>TE-toimiston järjestämä työllistymistä edistävä palvelu, jonka aikana työntekijä saa palkan sijaan työttömyysetuutta¹</i>	<i>Çalışma ve Geçim Kaynakları Bürosunun işçiye sunduğu iş denemesinde işçi maaş yerine işsizlik maaşı alır⁸</i>
työllistyä	işi olmak
työttömyysetuus <i>Kelan tai työttömyyskassan maksama rahallista tukea työttömälle työnhakijalle¹</i>	işsizlik yardımı <i>Halk Emeklilik Kurumu veya işsizlik sandığı tarafından iş arayan olarak kayıt olana ödenen paralı yardım⁸</i>
työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautuminen	iş arayan olarak kayıt olmak
työvoimakoulutus <i>TE-toimiston järjestämä koulutus, jossa voi suorittaa johonkin ammattiin tarvittavan tutkinnon tai täydentää aiempaa koulutusta¹</i>	mesleki işgücü eğitimi <i>Bir meslek için gerekli olan eğitimi ya da daha önceki eğitimi tamamlamak için Çalışma ve Geçim Kaynakları Bürosu tarafından düzenlenen bir eğitim⁸</i>
Valtion kotouttamisohjelma, Valko <i>valtioneuvoston laatima ohjelma, joka sisältää kotouttamisen tavoitteet¹</i>	Devletin uyum sağlama programı Valko⁷ <i>danıştay tarafından hazırlanan uyum sağlama ile ilgili hedefler içeren program⁸</i>
vastaanottokeskus <i>paikka, johon kansainvälistä suoje-lua hakevat majoitetaan³</i>	kabul merkezi <i>uluslararası koruma başvurusunda bulunan kişilerin kaldığı yer⁹</i>
vastaanottoraha <i>turvapaikanhakijalle annettava rahallinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata välttämätön toimeentulo¹</i>	kabul parası <i>sığınmacıya zorunlu harcamaları karşılamak için verilen bir para⁸</i>
vieraskielinen <i>maassa asuva henkilö, joka puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin asuinmaansa äidinkieltä¹</i>	yabancı dilli <i>yaşadığı ülkenin anadilinden başka bir dil konuşan bir kişi⁸</i>
yhdenvertaisuus	eşitlik

<i>kaikkien ihmisten samanarvoisuus lain edessä¹</i>	<i>kanun önünde bütün insanların eşit olması⁸</i>
yhteiskunta	toplum

Sanaston merkkien selitykset:

suomi:

- 1 Itse tekemäni suomenkielinen määritelmä
- 2 Kotouttaminen. Keskeiset käsitteet. Saatavilla <https://kotouttaminen.fi/keskeiset-kasitteet>
- 3 Maahanmuuttovirasto. Sanasto. Saatavilla <https://migri.fi/sanasto>
- 4 Suomen Pakolaisapu. Sanasto. Saatavilla <https://pakolaisapu.fi/sanasto/>
- 5 Terveystieteiden tutkimuskeskus. Käsitteet. Saatavilla <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyontueksi/kasitteet>
- 6 Kotimaisten kielten keskus. Kielitoimiston sanakirja. Saatavilla 16.11.2019 <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/>

turkki:

- 7 itse tekemäni turkinkielinen termivastine
- 8 itse tekemäni turkinkielinen määritelmä
- 9 suomenkielisen määritelmän käännös
- 10 Uluslararası Göç Örgütü IOM. Göç Terimleri Sözlüğü. (2. p.). Uluslararası Göç Hukuku. Saatavilla https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf

Muut sanastotyössä käytetyt lähteet:

Çalışma ve Geçim Kaynakları Bürosunun yeni göçmen müşterilerine tanıtım kılavuzu. TE-palvelut. Saatavilla 27.8.2019 https://www.te-palvelut.fi/te/fi/pdf/TE_info__esite_turkki_p.pdf

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (2010). Työperusteisen maahanmuuton sanasto. Saatavilla https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/87592/M14_sanasto.pdf?sequence=1

Finlandiya'ya hoşgeldiniz (2018). Työ- ja elinkeinoministeriö. Saatavilla http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161201/MEAEguide_26_2018_TervetuloaSuomeen_Turkki_PDFUA.pdf

Fono, Fince Cep Sözlüğü (2003). *Turkki–suomi taskusanakirja*. (2. p.). Istanbul. IlmainenSanakirja.fi (2004–2019). Saatavilla 18.7.2019 <https://ilmainensanakirja.fi/suomi-englanti/>

InfoFinland. Sizin dilinizde Finlandiya. Saatavilla 15.9.2019 <https://www.infofinland.fi/tr/ana-sayfa>

Kela. Saatavilla 13.11.2019 <https://www.kela.fi/>

RedFox sanakirja (2014–2017). Saatavilla 14.7.2019 <https://redfoxsanakirja.fi/>